

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 9 (115)

Fredagen den 28 februari 1890.

3:dje årg.

<p>Byrå: Drottninggatan 48, en tr. Annonsspris: 25 öre pr petttrad (= 10 stafvelser). Utländska annonser 50 öre raden.</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 kr. för kvartalet, med Iduns- Mode- och Mönstertidning 1 kr. 65 öre; postarvodet inberäknadt.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 6147.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris: 15 öre (vid kompletteringar).</p>	<p>Prenumeration sker I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, i bok- lådorna samt å tidningskontoren.</p>
--	--	--	---	--

Dina Edling.

Bn svårare och i flere hänseenden vanskligare ställning kan näppeligen en kvinna intaga än den sceniska konstnären. Att exempelvis på en plats som bemärkt operasångerska så fylla *alla* parters fordringar och vinna deras rättmätiga och odelade erkännande som Dina Edling gjort det — lyckas endast få. Att bibehålla ett ärligt ginstlingsskap hos publiken och samtidigt beständigt förvärfva kritikens aktning, kamraternas välvilja och tillgifvenhet skall alltid komma att räknas som ett föga lättlost problem.

Men Dina Edling har löst det. Härtill förena sig — och måste förenas — med rika konstnärliga resurser ett allvarligt arbete och ett personligen sällsynt vinnande och älskvärdt väsen.

Dina Niehoff föddes i Kristianstad den 14 nov. 1854 och väckte redan tidigt den närmare kretsens förhoppningar om sig genom sina utpräglade musikaliska anlag och vackra röst. År 1872 antogs hon som elev vid Musikaliska akademiens

konservatorium, där Julius Günther var hennes lärare. Vid de årliga elevuppvisningarna var ofta den unga skånskan den, som med sin klangfulla mezzosopran och det lifliga, intelligent föredraget förvärfvade åhörarnes synnerliga intresse. Akademien lemnade hon med vårterminen 1876 och debuterade för första gången å Kungliga teatern den 18 september samma år som *Adina* i »Kärleksdrycken». En afgjord framgång följde denna debut.

Den kände teaterförfattaren Frans Hedberg yttrar sig om detta hennes första framträdande:

»Publiken är ju i allmänhet mycket vänlig emot unga kvinnliga debutanter, och så var det äfven denna gång, kanske dock med mera verkliga skäl än det i allmänhet brukar vara fallet. Det låg öfver hela den lilla sängerskans personlighet någonting friskt, naturligt och omedelbart, som genast intog till hennes fördel. Rösten var ren och klangfull, omfångsrik och väl skolad, koloraturen värdad och lätt, och den dramatiska begåfningen, om icke

Vägen till den husliga lyckan är uppfylld af hinder och måste varsamt vandra.

F. Hemans.

så särdeles stor, dock tillräcklig för att icke verka störande vid de första stegen på den svåra konstnärnsbanan. Lätt och ledigt rörde hon sig på scenen i den unga arrendatorskans roll, och skalken, som log både i de klara, mörka ögonen och i groppen på kinden, gaf hela hennes utseende något pikant och näpet, som mer än väl kunde undvara den regelmässiga skönhetsens mera sparsamt förekommande gåfva, hvilken har den olägenheten med sig, att den så lätt besticker omdömet hos publiken, som så gärna fäster sig vid en vacker yta, utan att så mycket fråga efter, hvad som finnes innanför.»

Efter ytterligare ett par debuter anställdes hon den 1 juli 1877 vid den lyriska scenen som skådespelerska och sångerska. De tretton år, som nu äro sedan dess gångna, har hon använt så allvarligt och väl, att hon för hvarje nytt parti djupare sjungit sig in i sin publiks ynnest och i denna stund torde kunna betecknas som den afgjordt populäraste af vårt lands lyriska konstnärinnor.

* * *

När helst Dina Edlings namn nämnes, kan det ej gärna fela, att det hos teatervännen närmast uppkallar minnet af något af de hufvudpartier, i hvilka hon särskildt slagit an och frät framgångar — *Mignon*, *Carmen* och *Amneris* i *Aida*. Särskildt har hon lyckats af Carmens roll så småningom utarbeta något verkligt betydande i lyrisk-dramatisk karaktärsteckning. När hon först uppträdde i denna roll, hvilken förut spelats af Olefine Moe, som här hemma kreerade den, var hon ännu i sökandets stadium, men vann för hvarje nytt utförande i säkerhet och finess. Där fanns hos henne uttryck både för det vilda trotsset och den kattlika smeksamheten hos den listiga ziguenerskan, och »säkert är,» säger en framstående kritiker, »att Dina Niehoff med denna roll tog ett stort steg framåt mot den dramatiska sångerskans svåra och så sällan fullkomligt uppnådda ståndpunkt.»

På intet vis ha dock fru Edlings verksamhet och därmed följande framgångar inskränkt sig till dessa tre partier, om de ock torde vara de allmännast kända. Tvärtom vittnar en rollförteckning sådan som *Alice* i *Robert*, *Pamina* i *Trollflöjten*, *Anna* i *Friskyttan*, *fru Ström* i *Muntra fruarna*, *Berta* i *Profeten*, *Puck* i *Oberon*, *Inez* i *Afrikanskan* med flere andra om ett mångsidigt och tråget arbete i konstens tjänst.

De tvänne senaste partier, hon utfört under innevarande spelsäsong, äro naturligen i friskt minne — slafvinnans roll i *Lakmé* och just ofvannämnda *Alice* vid repriserna af *Robert*. Vid Musikföreningens utförande af *Berlioz' »Faust»* utför fru Edling *Margaretas* parti.

Dina Edling lefver sedan år 1882 i ett lyckligt äktenskap med ingenjör Gunnar Edling.

En moders bild.

Fyra sånger
af
Charlotte Lindholm.

(Belönade med hedersomnämmande af Svenska akademien den 20 dec. 1889).

II.

Ynglingen.

Uti barnets lustgård rosor växa,
Men de hafva törnen — äfven de;
Gossen för sin nya, svåra lexa
Muntra leken måste öfverge.
Under öfningar och upptåg, glada,
Vackra söndagsjackan får en skada;
Bannor vankas, ingen moder kär
Gossen vid hans motgång huld står när,
Färdig att den stygga rispan stoppa,
Torka tårarne, på kinden droppa.

Växlande emellan sorg och fröjder
Gossens dagar fly, och innan kort
Ynglingen beträder lifvets höjder,
Ser, att barndomen är svunnen bort.

Nu är allvar — rena allvar bara,
Unga kraftern duger ej att spara,
Sinnet, nyss till yster glädje stämdt,
Syslar icke mer med lek och skämt.
Nu det gäller läsa till tentamen:
»Hur skall pröfningen väl falla ut,
Skall jag lyckligt genomgå examen,
Eller kanske »kuggad» bli till slut?
Nej, och tusen gånger nej,» han ropar,
Där han stöka ses bland luntors hopar,
»Nej, så illa kan det dock ej gå,
Åh, hvad skulle pappa säga då!
Ej förgäfvos har jag träget väkat
Nu i veckor, ofta natten lång,
Och kamraters sällskapskrets försakat
Riktigt hjältemodigt gång på gång.
Som man sår, så plägar man få skära;
Flitig möda måste frukter bära.»

Allt gått lyckligt. — Han sitt mål har hunnit,
Jublande trädt in i bröders flock;
Hvita mössan, som med glans han vunnit,
Prydligt sluter sig kring mörkbrun lock.
Fränder, vänner önska honom lycka,
Alla, alla varmt hans händer trycka;
Hvarje hjärtedörr ju står på glänt
För en ung och lofvande student.
Sådan dag som denna gifvits ingen,
Sådan högtid ej han minnas kan;
O, det finnes under stjärneringen
Ej »en gosse» nöjd och glad som han!
Men den bästa, skönaste minuten
Af hans dag var den, då han blef sluten
Fast uti en vördad faders famn —
Sakta nämnde han då moderns namn.
Ack, det enda i hans sällhet felar
Är, att hon, den dyra, ej är när,
Att hon faderns glädje icke delar,
Ser hur ståtlig hennes gosse är.
»Eller tror du, pappa, hon kan skåda
Från sin himmel neder till oss båda?»
Frågar han och genom tårar ler. —
»Ja, min son! För dig i dag hon ber.»

Sol mot vesterhafvet sakta skrider
Äfven denna minnesvärda dag;
Hvilans läger har han sökt omsider,
Trött af sorlet i kamraters lag.
Skilda toner ljuda i hans öra,
Än han tror sig »vespersången» höra,
Än det klingar som från fjärran trakt:
»Stående stark, du ljusets riddarvakt!»
Dagens många intryck nu sig kläda
Uti drömmen för hans syn i bild,
Och den sista, som han fram ser träda,
Är hans moders, ljusomstrålad, mild.
Ängels drag den hilda tyckes bära,
Silfverhvita vingor har hon ock,
Fram till honom går hon, mycket nära,
Kysser ömt hans tunga ögonlock.
Och hon hvissar i hans öra sakta
Ord, som han ej märklar fullt förstå,
Huru väl på dem han än vill akta,
Lik en vindens susning de förgå.
»Du är här, du kära, som jag saknar,
O, min moder,» ropar han — och vaknar;
Ensam är han, tystnad öfverallt,
Flyktad är den himmelska gestalt.

Morgonstrålen ses i öster glimma,
Dagen nalkas med sitt värf, sin id,
Med sin kamp, sin långa arbetstimma:
Unge stridsman, sof en stund i frid!
Vakna glad: den son en mor välsignat
Under lifvets bördor än ej dignat.

Den unga kvinnans plikter under förlofningsstiden.

Af »Nina».

Belönad med det utsatta priset vid Iduns nionde stora pristäffing.

Hvilka drömmar, hvilka förhoppningar fylla ej den unga kvinnans själ under förlofningsstiden, hur målar hon ej i de gladdaste färger sitt framtida lif vid den älskades sida, samt hur solljust och varmt tänker hon sig ej det blifvande hemmet. Männe hon väl också någon gång skänker en tanke åt de plikter, som vänta henne, åt det stora ansvar, som en gång kommer att hvila på hennes skuldror? Nog finnes en och annan ung fästmö, som använder lifvets skönaste tid, som sig bör, till allvarligt förberedelse till en makas och moders kall, men tyvärr äro dessa kvinnor lätt räknade.

Visserligen bör den unga förlofvade kvinnan ogrumladt få njuta af denna glädjens och förhoppningarnas tid, men bör dock väl besinna, att förlofningsstiden ej är blott till »lyst», utan en viktig förberedande pröfningsstid. De båda, som skola förenas för lifvet, böra pröfva och lära känna hvarandra, så att ej sedermera bittra misräkningar jaga lyckan på flykten. Ett sådant ömsesidigt studerande af karaktären är dock blott möjligt i hemmet, där hvar och en mera visar sin egentliga natur än ute i sällskapslifvet, hvarför förlofvade borde söka sina nöjen mindre utom hus än inom skötet af familjen.

Skulle olika åsikter eller kanske till och med misshälligheter uppstå, så bör den unga

kvinnan ej envist hålla på sin rätt eller visa humör, utan öfverlägga, huruvida hon ej själf tagit fel eller skulden kanske varit hennes. Redan som fästmö bör hon aldrig »låta solen gå ned öfver sin vrede», d. v. s. aldrig skiljas, utan att allt är godt och väl och hvarje liten misshällighet utjämnad, eljes växa sknggorna allt mera och begrafva både lycka och frid.

En allvarlig själfuppfostran hjälper öfver många svårigheter, och därför måste den unga kvinnan, om ej förr, så dock under förlofningsstiden, genom själfpröfning söka att lära känna sina fel och redligt strida emot dem. Hon får ej glömma, att hon i en kanske snar framtid skall i eget hem vara ett föredöme för sin trolovade, bör likt en solstråle sprida värme i hemmet, så att föräldrar och syskon ej förlora henne genom de band, hon knutit, utan i stället vinna en, om möjligt än mera kärleksfull dotter och syster. Sann kärlek har en förunderlig makt att räcka till för många och att bli rikare och varmare, åt ju flere den delar med sig.

Ett lif af mycken själfuppföring och själförsakelse går den unga kvinnan till mötes, när hon träder öfver det egna hemmets tröskel, hvarför det är godt, om hon redan förut öfvat sig i själförsakelsens svåra konst. Ett nöje, som uppoffras, ett ovänligt svar, som undertryckes, en kär önskan, som af hänsyn till andra ej uttalas, i allt sådant kan den unga flickan visa sin sträfvan att öfva sig i kärlek och eftergifvande af det egna jaget.

Likaväl som fästmön söker uppfostra sig själf, bör hon ock inverka förädlade på sin fästman och äfven hos honom söka väcka håg för en moralisk framåtsträfvan. Vägen går här ej genom många och långa tal, utan exemplet makt och genom ett och annat kärleksfullt ord i sinom tid. Den förlovade flickan bör dock äfven gärna ock med tacksamhet taga emot ett allvarligt sanningsord från sin trolovades läppar och ej anse sig själf fullkomlig. Så nödvändig denna ömse-sidiga uppfostran än är, så måste dock varnas för det begär, som ofta framträder, att vilja göra våld på den andres individualitet. Hvar och en bör få utveckla sig i öfverensstämmelse med sin egen natur, ty blott så kunna lycka och harmoni bestå i äktenskapet.

Slutligen skulle vi i detta sammanhang vilja gifva den unga förlovade kvinnan en vink om att, oakadt all kärlek, dock vara sparsam med sina ömhetsbetygelser, utan att därför visa sig kall eller på minsta sätt frånstötande. I sällskap bör hon ej hafva ögon och tanke blott för sin trolovade, utan minnas, att god ton fordrar, att man bidrager till det allmänna nöjet och ej skänker sin uppmärksamhet blott åt en enda.

Om vi i det föregående sysselsatt oss med den unga kvinnans etiska plikter under förlofningsstiden, så vilja vi nu vända oss till de mera praktiska och här först framhålla hennes fysiska plikter emot sig själf.

Äktenskapet kan ej bli fullt lyckligt, om hustrun har en svag och klen kropp, och sjuklighet hindrar henne att med lust och glädje uppfylla sina plikter i hemmet. Makans och moderns kall ställa så stora fordringar på hennes fysiska krafter, att dessa ofta ej stå bi och samtidigt både ungdom och skönhet allt för tidigt gå sin kos. Mycket af den svaghet, som hemsöker våra fruar, skulle dock kunna undvikas, så vida redan den unga flickan, om ej förr, dock under förlofningsstiden lade sig vinn om att rätt vårda sin kropp efter helsolärans fordringar.

Hit höra ett riktigt användande af *frislet vatten* (dagliga tvättningar eller bad af hela kroppen) och *frisk luft* (dagliga promenader), vidare en sund och kraftig näring, en hygienisk beklädnad samt förståndig vaxling mellan hvila och arbete. Genom en dylik helsovård blir kroppen sund och frisk, lynnet spänstigt, och den unga kvinnan får en fond af helsa och krafter, som gör att hon ej så lätt dukar under för de ansträngningar, som vänta henne, samt längre än eljes bevarar sin ungdom och sitt utseende.

Liksom mannen kan af sin blifvande hustru fordra, att hon vårdar sig om sin helsa, så har han ock rätt att begära, att hon redan som fästmö sätter sig in i de plikter, som vänta henne, särskildt som husfru och moder. För den skull bör den förlovade kvinnan söka skaffa sig både teoretisk och praktisk insikt i hushållets förande, i matlagning samt äfven i barnavård.

Hvad hushållets inlärande beträffar, bör hon gå med och deltaga i alla hushållsgör-målen, så att hon praktiskt lär sig, hur hvarje sak skall rätt utföras. Naturligtvis behöfver hon ej själf lägga hand vid de allra gröfsta sysslorna, men bör dock känna dem för att en gång kunna gifva sina tjänare tillbörlig ledning. Hon må gärna åtaga sig öfvervakandet af den dagliga städningen, så att hennes blick skärpes och ögat vänjer sig att genast upptäcka fel mot ordning och renlighet.

Af stor ekonomisk vikt är en riktig behandling af tvättkläderna, hvarför det är högeligen angeläget, att den unga flickan söker skaffa sig insikt däri och lär, hur tvätten bör skötas för att minst skada kläderna. De rena klädernas vidare behandling genom utdragning, mangling och strykning bör naturligtvis äfven läras, men därvid ej glömmas, att intet söndrigt plagg hamnar i linneskåpet eller byrån, utan lägges å sido till lagning, då det knapp finnes något, som så bringar skapelsens herrar — och det med rätta — ur humör som att i sina lådor finna skjortor utan knappar eller strumpor utan hål.

Ej mindre viktigt är, att den unga kvinnan lär sig att rätt hushålla med tiden och följa en förnuftig tidsindelning, så att hon får verklig nytta af sina hushållsstudier och ej planlöst skyndar från det ena till det andra. Just denna svåra konst — tidsindelningen — blir ofta en stötesten för mången ung fru, som med lätthet skulle kunna sköta både sysslor och förströelser, men af bristande kunskap om tidens värde och uttänjbarhet ej hinner med något ordentligt.

Om vi hitintills sysselsatt oss med hushållets förande i allmänhet, vilja vi nu vända oss till *matlagningen*. Familjens helsa och välbefinnande beror till stor del på det kosthåll, densamma får, hvarför det är en oeffter-giflig plikt för den förlovade kvinnan att skaffa sig insikt i, hvad människokroppen behöfver för att bevara helsa och krafter, samt att lära sig bereda en sund och närande föda. Matlagningen läres naturligtvis bäst genom praktisk öfning, men vi skulle vilja råda unga fästmön att samtidigt studera någon bra kokbok och då allra helst Hagdahls, som just nu utkommer i en ny billigare upplaga. I denna kokbok kan man hemta goda nyttiga råd, såväl för den finare som för den tuffare matlagningen, och behöfver aldrig frukta att misslyckas i sina försök.

För en god husmoder är det emellertid ej nog att kunna laga maten, hon bör ock veta, huru råämnena skola vara beskaffade för att vara goda och prisvärda. För att detta skall

kunna uppnås, bör den unga flickan följa med, när inköpen göras, och efter någon tid försöka att handla på egen hand. Skulle den unga flickan i sitt eget hem omöjligt kunna få tillfälle att lära sig hushåll och matlagning, så är det nödvändigt, att hon i ett annat hem under en god husmoders ledning inhemtar de kunskaper, som det är hennes plikt att ega, innan hon åtager sig en husmoders ansvarsfulla kall.

Innan vi lemna de praktiska plikter, som åligga den unga kvinnan under förlofningsstiden, vilja vi fästa uppmärksamheten på en särskild och synnerligen viktig omsorg, som nästan alltid försummas — den att redan före äktenskapet göra sig något hemmastadd med den fysiska *barnavården*. Det är väl ytterst sällan, det ej finnes små barn i vårt umgänge, så att tillfälle skulle saknas att få lära något om vården af de små. Den unga fästmön skulle göra sig själf en stor tjänst, om hon under någon tid, om ock blott för några timmar dagligen, erbjöde sig att hjälpa till i någon bekant familj vid barnens skötsel. Hon skulle ej då i en framtid behöfva stå så rådvill, så förtviflad, som mången ung, oerfaren mor gör, när hon ej vet, hur hon skall sköta sitt lilla barn, när hon genom oförståndig behandling förvärrat en kanske från början obetydlig krämpe och med själföförelser får erkänna, att hennes eget oförstånd möjligt vållat hennes älsklings ofärd. Hur kommer det sig väl, att så ofta de förstfödda barnen dö i späda ålder? Sakerligen mången gång en följd däraf, att deras mödrar, af falsk blygsamhetskänsla eller hvad det nu vara må, försummade att, medan tid var, förbereda sig för sitt blifvande moderskall.

Utgången af Iduns nionde stora pristäffling.

Inom den utsatta tiden, den 15 dennes, hade till täfflingen sammanlagt 30 skrifter inkommit, af hvilka endast sex behandlade det första ämnet: den bästa biografiska uppsats öfver någon i en eller annan riktning framstående svensk kvinna.

De öfriga 24 rörde sig om ämnet n:r 2, nämligen: Den unga kvinnans plikter under förlofningsstiden.

Som ingen af de förstnämnda uppsatserna syntes ensam ega öfvervägande förtjänster öfver alla de andra, ha vi efter moget öfvervägande beslutit dela det första priset å fyrtyo kronor i två pris å hvardera tjugu kronor, af hvilka det ena tillerkänts Blenda Anderson för biografien öfver Martina Bergman-Österberg; det andra tillfaller fru Ellen Byström för teckningen öfver Lotten Wennberg.

Det för den andra gruppen utsatta priset å tjugufem kronor

har förvärfvats af signaturen Nina, hvars uppsats å annat ställe meddelas i dagens nummer. Af stor förtjänst har äfvenså signaturen L. v. D:s artikel synt oss, och ha vi därför beslutit tilldela densamma

ett extra pris å tio kronor.

Pristagarne torde omgående insända sina adresser till Iduns byrå, hvarefter prisen omedelbart utbetalas.

Stockholm den sista februari.

Redaktionen.

I forna dagar.

Strödda blad ur minnets album, samlade
af Mathilda Langlet.

3.

Hans nåd och hennes nåd.

(Forts.)

Från förstugan kom man in i en ganska stor sal med utsikt åt sjön — hela våningen låg för öfrigt åt sjösidan — och därifrån i förmaket, där det var så fint, att Tinnie knappt vågade andas. Mahognymöblerna voro klädda med rödt »moreno», en stor spegel, som gick nästan mellan golf och tak, satt mellan fönstern; på chiffoniern med mesingskanter och blanka beslag samt hvit marmorskifva stodo några par förgyllda tekoppar; marmorstakar med fina metallkedjor nedhängande från piporna, i hvilka vaxljus prunkade; stora brokiga snäckor, konstgjorda brasilianska blommor af perlemorskiftande fiskfjäll; alun-korgar med vaxfrukter under glaskupor »jämte mycket annat, som ej så noga kan specificeras», fängslade alltid Tinnies blickar och gaf henne »motiver» till drömmar och fantasier af alla slag.

Så fort de små flickorna nigot och kysst på hand, som på den tiden hörde till artigheten, framsattes hvar sin pall åt dem, där de togo plats och sedan sutto stilla och orörliga som små bilder, medan kaffe och småbröd i en silfverkorg — tänk, en hel korg af silfver! — serverades åt de äldre. Då detta var undan-gjort, kallades de små in i hennes nåds enskilda rum, kabinetttet kalladt, där de fingo dricka kaffe ur »törnroskopparne» och erhöilo sin afskilda, mycket rikliga del af all den traktering, som vankades.

Så var det att krängla sig ned från de höga stolarne och gå och tacka för kaffet, niga och åter kyssa hennes nåds hand, för hvilket ändamål jungfru Stafva alltid med en servett omsorgsfullt aftorkade de små röda läpparne, innan egarinnorna släpptes in i förmaket.

Efter denna ceremoni traskade de små tillbaka till kabinetttet, där de visste, att de nu skulle uppehålla sig. Där fanns också åtskilligt rätt märkligt att se. En platinallampa brann oftast där och spridde sin delikata doft, och där inne fanns också den märkvärdiga inrättning, som kallades tändstickor, och som någon af hennes nåds döttrar från utlandet skickat henne. Den bestod af en ställning, hvari stodo dels en bundt trästickor, förut doppad i svafvel, dels också en flaska eller burk med någon vätska, eller hvad det var, däruti en af dessa stickor doppades, hvarefter den, när den raspades mot en sandig plåt eller något dylikt, tog eld af sig själf. Detta betraktades nästan som ett underverk och var naturligtvis alldeles oåtkomligt för plebs och för dem, som icke hade förnäma döttrar i utlandet.

Där inne stod också skärmstaken med två ljuspipor på marmorfot och en grön lackerad skärm, som kunde skjutas upp och ned. Där stod i fönstret glaskupan med guldfiskarne och i en tråd hängde från taket ett strutsägg. På ett bord stod ett par ljusstakar, som väl tälde att se på — klorna af en i trakten skjuten hafsörn, på hvilka fästats ljuspipor af silfver. Allt det där hade barnen visserligen sett förut, men det var nästan så mycket angenämare för gammal bekantskaps skull.

Efter en stund kom fröken Agatha in med ett par kortlekar. Det var den ledsamma delen

af programmet. Nu skulle man »svälta räf» och spela »svarte Petter», hvilket den vänliga fröken var öfvertygad om borde vara en mycket angenäm och för barn lämplig förströelse. Själffann hon spelet ohyggligt tråkigt, men då hon trodde små flickorna vara roade, uppoffrade hon sig gärna. Spelet varierades med att bygga korthus, som — naturligtvis — ram-lade, och det var ändå ett nöje. Men huru roligt man än kunde haft — och en och annan gång hade man roligt — skulle det aldrig kunnat gå an att skratta högt. Hennes nåd hade antagligen fått slag, om ett friskt och högljudt skratt från barnaläppar nått hennes öra, och hans nåd skulle med ett: »*ma foi!*» och ett sarkastiskt leende gifvit luft åt sitt ogillande.

Därför satt man tyst och vände med ett matt småleende de något »svullna» korten i sina små fingrar, tills teet serverades och det samtidigt tillsades, att Hedda infunnit sig för att hemta småflickorna, hvilka efter förnyade handkysningar och nigningar vandrade den korta vägen hem. Vanligen voro de mycket belättna med sin dag och visste dessutom, att den vänliga »tant» Agatha säkert skulle i mammas pirat stoppa ned äpplen och nötter, kakor och fikon eller hvad det nu kunde vara, hvarmed de i större tarflighet, men också större otvungenhet, skulle kunna följande dag traktera sig.

Ibland blef man också bjuden på finare saker, såsom dadlar och apelsiner, hvilka senare då för tiden icke, liksom nu, kunde köpas i hvar kryddbod redan vid juletid. Om våren kom alltid »Svalan», kaptén Gollcher, från Messina med apelsiner, och då hon passerade tullstationen hittade alltid en korg apelsiner vägen till hans nåd. Syltad ananas och dito ingefära samt någon gång syltade pomeransblommor förekommo på dessa små bjudningar hos det nådiga herrskapet.

Herrarne följde efter kaffet med hans nåd in i hans enskilda rum och spelade whist till supéen; damerna sutto i förmaket och småpratade, stickade spetsar af fin engelsk tråd, för hvilken knappast tullungälder blifvit erlagda, lade patience och gäspade förstulet. Roligt var det nu inte, men fint och förnämt var det, och det hade nog sin goda nytta med sig att vara med om sådant också.

Hennes nåd hade ett rikhaltigt husapotek och fuskade icke så litet i läkareyrket, hvilket af ingen beifrades, enär det icke fanns någon läkare på närmare håll än två, tre mil. Det hade en gång varit ifrågasatt, att orten skulle försöka få egen läkare, men en af de mäktige inom församlingen hade motsatt sig saken, på den grund — såsom han lät i protokollet inflyta — »att Ö-ds bärgklippor gifva föga näringsämne för en läkare, och bäst är, att helsan blifver rådande», till hvilket senare förhållande man tydligen icke ansåg läkaren kunna bidra, eftersom förslaget förföll.

Hennes nåds farmakopé skulle antagligen icke hållit streck inför nutidens mest anspråkslösa fordringar. Hennes favoritmedicin var ett ohyggligt rödt pulver, som hon kallade »jalappa», och hvaraf hon ansåg, att man då och då, utan att vara sjuk, borde taga en dosis för att rensa matsmältningsapparaten. Barnen i prästgården hatade blotta ordet jalappa och bäfva, när hennes nåd tog dem i axlarna, vände deras små ansikten mot dagern, runkade på sitt lockbeprydda huvud och i den mest melankoliska och deltagande ton utropade: »potatisfärgen! potatisfärgen!» Då visste man, att jalappan inte var långt borta.

Hennes nåd ansåg nämligen potatisen som »roten» och upphofvet till allt ondt. Sveriges

riksolycka var potatisen, påstod hon. Skrofler, som voro mycket gängse på orten, härrörde af potatisätandet; frossan kom också däraf, och om en vacker dag ryssen skulle komma och taga Sverige, liksom han en gång tog Finland, så vore det också potatisens fel. Ty potatisätandet försvagade folket och betog det mod och kraft att försvara sig. Det var nu hennes nåds teori, och man måste hafva klara papper, om man skulle kunna öfvertyga henne om, att hennes teorier ej höllo streck.

En af dessa, som hon strängt höll på, var nödvändigheten att »gå rak», och hon tillrådte på rama allvaret prästfrun att åt sina små flickor, som visade bestämda tendenser till »kutryggighet», anskaffa snörlif af saffian med ett par järnbågar »till stöd» för skulderbladen och andra dito för att hålla axlarna tillbaka, hvilka snörlif borde nästan redan i vaggan anläggas, »för att kroppen skulle få en vacker fason.» Men prästfrun, som i sin barndom själf varit utsatt för dylik tortyr, hade ej hjärta — och kanske icke heller kassa — att anskaffa pinoredskapen, och så fingo de små växa upp, så som Gud och naturen skapat dem. Men jalappan undsluppo de ej; om denas förträfflighet var deras ömma moder fullt öfvertygad. Emellertid var hennes nåds medikamentsförråd ganska godt att hafva till hands, och den rättvisan måste man göra henne, att hon frikostigt delade med sig både af jalappa och kamfer, nervdroppar och »hjärtstyrkande».

(Forts.)

Om hembakning.

Prisbelönadt svar å prisfrågan n:r VI.

af Leonore.

Om man verkligen vill göra sig besvär att baka dagligen, så skulle jag vilja rekommendera ett sätt, hvilket jag länge och med framgång begagnat samt funnit ovanligt bekvämt just i ett mindre hushåll, ehuru jag i regeln ej använt det oftare än 1 à 2 gånger i veckan.

Ungefär vid 10-tiden på aftonen sätter man degen på kall mjölk — jag har vanligen tagit 6,5 dl. ($\frac{1}{2}$ stop), någon gång 9,5 dl. (3 kvarter) — kallt mjöl och kall jäst; jästen blandas ut i kall mjölk och litet salt, äfven ilägges kallt smör, om sådant önskas, samt de kryddor som behagas. Degen bör arbetas väl, hvarefter man strör litet mjöl ofvanpå den samt öfvertäcker den med en förut i friskt, kallt vatten doppad, i 4 delar hopvikt grof handduk, som dock blifvit väl urvriden, och ofvanpå denna lägges ett torrt tunnare kläde, hvarefter degen ställes i kallare eller kallt skafferi öfver natten att jäsa. Ungefär vid 3-tiden — om något förr eller senare beror på prässjästens större eller mindre godhet och jäsarhet — följande morgon brukar degen vara väl uppjäst och bör då genast omarbetas med mera mjöl, så att den kännes smidig och porös, och om man önskar bullar eller kakor, formas dessa genast och lägges på värmda plåtar, täckta med ett tunnt kläde, att få jäsa, tills de höjt sig så pass mycket, att de kunna sättas in i en god och tillräckligt uppvärmd ugn, där de få kvarstå, tills de blifvit väl genombakade. Man får naturligtvis stiga upp i tid, så att man hinner elda ugnen eller besparingspiseln, hvilken senare alltid af mig användts samt också bäst lämpar sig, då det är fråga om så ringa kvantitet bröd, som dagligen åtgår i ett litet hushåll. Vill man undvika besväret med att forma bullar eller kakor, som ju alltid tager tid, så kan man genast, efter det degen på morgonen blifvit omarbetad, lägga den i formar af bleck eller järn, täcka dem med ett tunnt kläde, hvilket hindrar skorpan att blifva hård och rynkig, samt sätta dem vid medelmättig värme att jäsa, hvarefter de införas till gräddning i ugnen, som bör hafva jämn och lagom öfver- och undervärme. Är undervärmen starkare än öfvervärmen, så kan man i besparingsugnen lägga in ett lod eller en grytfot för att därpå sätta plåten eller formarna, men äger motsatta förhållandet rum, måste man söka sätta en plåt ofvanpå inuti ugnen. På den rätta värmen i ugnen beror till en stor del brödets godhet, men som ugnarna äro hvarandra så olika, kan man ej uppställa någon

regel för uppvärmningen, ty detta måste praktiskt läras genom noga aktgifvande på ugnens beskaffenhet och inhemtas rätt snart genom öfning. Behandlingen af de stora ugnarne vidrör jag ej, enär detta ligger utom frågans besvarande, hvilken rörberedandet af färskt bröd för hvarje dag, således en så liten kvantitet som godt bör kunna gräddas i besparingsugn.

Innan brödet insättes i ugnen, kan man för att höja dess färg och utseende bestryka det med vispad äggula eller också bara varmt vatten.

Bröd, bakadt på ofvanbeskrifna sätt, håller sig jämförelsevis saftigt och torkar ej så fort, som eljes är fallet, på samma gång man utan allt för mycken tidsutdräkt kan hafva det färdigt, så att det redan vid 9 eller $\frac{1}{2}$ 10 tiden kan ätas, om man sätter det att svalna, i stället för att, som eljes brukas och hvilket är att föredraga, genast efter uttagandet ur ugnen lägga det på en mjuk kudde, öfverholjdt med en ylleduk och låta afsvälningen ske långsammare, hvarigenom skorpan ej blir så hård.

Vil man baka en större mängd, så får man sätta degen tidigare på aftonen eller stiga tidigare upp följande morgon, allt i enlighet med den önskade degens myckenhet och jästens godhet. Till 1,5 liter (1 stop) mjölk utan smör brukar jag taga 25 gr. (6 ort) jäst, men till s. k. vattenbröd eller »franskt bröd» tager jag 42 gr. (10 ort) jäst till 6,5 dl. ($\frac{1}{2}$ stop) vatten och 51 gr. (12 ort) smör; men ett vant öga märker snart utan vägning, huru mycket jäst som erfordras. Blott hvetebröd och fint rågbröd — rågsikt — har jag bakat enligt ofvanstående beskrifning, och jag förmodar, att meningen ej heller kan vara att i familj baka groft bröd för hvarje dag, ty det blefve slöseri med både tid och ved samt allt utom ekonomiskt.

Ett annat sätt att hastigt och utan vidare förberedelser erhålla ett godt hvetebröd i mindre kvantitet är att begagna jästpulver samt då rätta sig efter den bruksanvisning, hvilken alltid tryckt medföljer hvarje liten burk, som finnes att köpa i alla väl sorterade kryddbodar; men ofta upprepadt faller sig detta rätt dyrt.

I England och Amerika tillverkas hvetebröd rätt hastigt i privata familjer medels tillsats af soda, bicarbonat och andra ämnen, men brödet tager gärna en kärf och besynnerlig bismak däraf och håller sig ej så länge mjukt som det med jäst tillsatta.

Men, oaktadt meddelandet af min bakningsmetod, som jag pröfvat under årtal, kan jag ej underlåta inlagga en gensaga mot olämpligheten af bakning för hvarje dag.

Ekonomiskt tör väl dylikt tillvägagående näppeligen blifva, enär spisen i sådant fall vanligen måste eldas starkare, än hvad jämt och nått behöfves för dagliga matlagningen; och bränslet, om man än tager det i egen skog, representerar dock ett kapital samt kostar för öfrigt att hemförla, söndersåga och uppbara i köket. Stenkol blifva äfven dyra och tillika besvärliga att transporterat och förvara.

Dessutom vet en hvar, huru odrygt det nyss bakade brödet är i jämförelse med det, som blifvit något äldre, t. ex. en å två dagar gammalt, liksom det ju äfven är en känd sak att i sanitärt hänseende och isynnerhet i magsjukdomar, så vanliga i vår tid, är det vida nyttigare att förtära bröd, som ej är alldeles färskt.

Hvad åter angår tiden, så blir det ju ändå alltid tidspillan att baka hvarje dag, äfven om jag skulle kunna komma därhän att därtill använda kanske blott 1 eller $1\frac{1}{2}$ timme dagligen, men tiden är dyrbarare än allt annat. *Tid är pengar!*

Vill man därför baka blott 2:ne gånger i veckan, så skulle man kunna farska upp det gamla brödet.

Detta tillgår bäst på följande sätt. I en kastrull med kokande vatten ställer man ett bleckmått, som måste vara så mycket lägre än kastrullens höjd som brödets tjocklek, men också fyllt med kokhet vatten, fast ej ända till brädden, utan blott så pass mycket att stark imma utvecklar sig, utan att vattnet kokar öfver. Ofvanpå måttet lägger man brödkakan, men tillsätter att ej så mycket vatten finnes i kastrull eller mått, att det når eller berör kakan, hvarefter man pålägger locket och låter brödet kvarligga, tills det blifvit väl genomvarmt utaf imman. Om denna är tillräckligt stark för att uppmjuka kakan, behöfver vattnet ej koka, medan kakan ligger ofvanpå måttet, i annat fall tillsätter man, att jämn och lindrig kokning försiggår, så att vattnet ej får stänka upp på brödet, hvilket, sedan det är väl genomvarmt, borttages, aftorkas och lägges på mjuk kudde och täckes med ylle, tills det svalnat.

Då man sålunda uppvärmer brödet, bör man ej taga mer, än som för hvarje gång åtgår, ty om det efteråt får ligga och torka, blir det vida hårdare än förut.

Syster Rose Gertrud.

Byn Combe Down, två mil från Bath, har haft den glädjen att utgöra hemvist åt en af dessa hjältinnor, som visa oss, hur stark en kvinna kan bli i sin tro. Då Miss Amy Fowler, numera känd som Syster Rose Gertrud, föreståndarinna vid Damiens sjukhus i Kalawas, Molokai, ännu i högsta blomningen af kvinnans ålder, hängifver sig åt dessa olyckliga, pestsmittade varelsor, hvilkas öde på senare tid väckt så mycken allmän medömkan, ålägger hon sig ett martyrskap, som beröfvar döden dess udd. För endast tjugufem år sedan såg den vackra staden Bath födas andra dottern till Rev. F. W. Fowler, då adjunkt i St. Marys församling, Bathwick. Barnet, som alltjämt visat en ovanlig intelligens, hade knappast lagt de tidigaste flickåren bakom sig, när hennes far utnämndes till predikant vid Baths arbetsinrättning, en post som han ännu innehar, och familjen flyttade till Combe Down. Amy Fowlers begåfning kunde ej döljas under »ena skäpp»; hon gaf sig hemifrån och blef sekreterare åt en konstkritiker i London. Därpå begaf hon sig till Paris och lärde sätтарыket, efter några års allvarligt öfvervägande omfattande den romersk-katolska tron. Vid ungefär 20 års ålder beslöt hon att studera för det steg, hon nu tagit. Hon lärde alla en god sjuksköterskas plikter och innehar en mängd betydelse. Hon egnade sig särskildt åt fall af spetsiska, af hvilka alltid förekomma några få vid sjukhusen i Paris, och vid expositionen därstädes i fjol undersökte hon med intresse modellerna af lemmar och hufvuden af hawaiske spetsiske, hvilka voro så vederstyggliga, att de flesta åskådarna så fort som möjligt vände ryggen åt dem.

Miss Fowler lemnade England den 18 jan. detta år för att ensam resa genom Amerika till sin bestämelseort, i bästa helse både till kropp och själ. Hon kommer ej att stanna längre i Amerika, än som är nödvändigt för att besöka en bror, bosatt där, och fortsätter sedan sin färd från San Francisco till Honolulu. Liksom alla starka andar är hon omedveten om sin heroism. Hennes egen risk är för henne helt och hållet af underordnad betydelse — endast en möjligen inträffande omständighet, som ej får eller kan afskräcka henne, ehuru hon är tillräckligt medveten om sin fara för att uttrycka sin afsikt att noggrant använda alla möjliga försiktighetsmått mot smitta.

Hon skall bli föreståndarinna vid det sjukhus, som bildades af pater Damien i Kalawas, på ön Molokai, för ej länge sedan en af de ömkligaste trakter på jorden, nu vaknande till lif och verksamhet och lysande som ett centrum för det andliga lif, som tänder i hvar hjärta en gnista af beundran och sympati. Miss Amy Fowler skall bebo en hydda nära sjukhuset och skall under

sig ha en stab af infödda sköterskor. Flere barmhertighetssystrar från franciskanerklostret i New York verka redan vid kolonien, men syster Rose Gertrud är den första kvinna, som lemnar Europa för denna ädla mission, och har med svårighet kunnat öfvertalas att mottaga lön af hawaiska regeringen. Denna lön ämnar hon använda till att skaffa sina lidande patienter förströelse.

Historien om pater Damiens ädla lif och de olika skildringarna rörande spetsiska från Indien och Caplandet ha väckt allmän medkänsla för dessa olyckliga, och i England har bildats en fond till deras förmån. — Miss Amy Fowlers ädla plan var före hennes afresa känd endast af några få, ty hon hatade tanken att prisas och berömmas, för hvad hon anser vara sin enkla plikt. Ehuru det gick henne djupt till sinnes att skiljas från sin sörjande familj och sina vänner, som icke kunde undgå att känna, att de sannolikt sågo hennes rosiga ansikte och klara ögon för sista gången, kände hon dock ej ett ögonblick modet svika att ej orubbligt fullfölja den väg, dit hennes hjärtas röst ledt henne in.

Med detta nummer följer till prenumeranter i landsorten ett cirkulär från L. Westerbergs Tekn. Fabrik, Gefle, ang. M. Larsens sundhetsbalsam.

Egnar sig apotekaryrket för kvinnan?

Vänner och gynnare af kvinnorörelsen söka ifrigt att utvidga området för de för kvinnan egnade yrkesarterna, såväl i industriellt hänseende — för att allt mera utveckla hennes handlag för arbeten, hvilkas utförande förut varit uteslutande öfverlemnadt åt männen — som med afseende på de psykiska anlagen för bestämda vetenskaper.

I Tyskland har nyligen inom en kvinnoförening, »Frauenwohl», diskuterats frågan om kvinnans kapacitet för apotekaryrket, och vi vilja nu anföra några kommentarier, som med anledning däraf varit synliga i en tysk tidskrift.

»Motståndarne till våra sträfvanen,» heter det i denna tidskrift, »skola ifrigt svara: men hvart vi än se oss omkring i Tyskland, representeras detta yrke endast af män, och säkert skall kvinnan äfven svårigen kunna bereda sig tillträde därtill.» Ja, tyvärr ha dessa motståndare ända hittills haft rätt, och det behöfs ett särskildt mod för att här representera denna sak. Vi måste förgäfvat se oss omkring i vårt fädernesland efter en enda kvinnlig representant för detta yrke, och likväl lär oss en öfverblick af våra närmaste grannland, att t. ex. i Zürich finns en kvinnlig apotekare, att en därvarande apotekare förklarar sig mycket villig att som välkomna hjälparinnor med god lön anställa damer, som egnat sig åt detta yrke; Frankrike, England, Belgien och framför allt Ryssland visa oss fast anställda kvinnliga apotekare; här lemnar äfven universitetens frisinthet kvinnan obehindradt tillträde till detta yrke, och resultatet af dessa anställningar, af denna själfständighet bevisa, att kvinnan är det fullkomligt vuxen. Och kasta vi en blick bortom Atlanten, visa oss ganska höga siffror att kvinnorna där i mängd äro apotekare, såväl som skickliga läkare.

En sådan vy kommer modet att växa och manar oss att varmt uppträda för saken, på samma gång historikern lär oss, att detta yrke en gång i tiden nästan uteslutande låg i kvinnohänder. Förekomma icke i hvarje folks sägner och sagor historier om kvinnans alldeles särskilda begåfning och skicklighet att tillreda allehanda

läkemedel och drycker? Gestalterna af en Medea, en Gudrun, en Isolde tråda fram för våra ögon, och därtill komma skuggbilderna af alla de arma, man brände som hexor för tillredandet af dylika läkemedel. Men det är icke blott sagorna och myterna, som förtälja oss om kvinnans skicklighet i denna konst, äfven en blick på apotekaryrkets historia visar oss, att kvinnan icke blott i enstaka fall, utan mycket ofta utöfvade detta yrke och att hennes insikter däri hade högt anseende. Hon var ensam läkarnes hjälparinna, medan apotekarekonsten ännu hvilade i deras händer som en del af deras yrke, och innan den utvecklade sig som en själfständig vetenskap. Dessa assistenter åtnjoto stor aktning, men måste äfven genom eds afläggande åtaga sig allt ansvar. En gammal taffla visar oss den mest berömda representanten, Dorothea Bücherin, omgifven af sina böcker, retorter och glas. I gamla krönikor ses ofta klagovisor öfver för stor kvinlig konkurrens o. s. v. Det åttionde århundradet berättar oss om de äldsta apoteken i Bagdad och Salerno. Först i trettonde århundradet blef apotekarkonsten en själfständig vetenskap, och därmed infördes en sträng apotekarförordning, medicintaxa och statens pröfning af apotekarnes kunskaper och skicklighet. Och nu börjar det allmänna utbredandet af apoteken, hvarmed kvinnorna utträngdes ur yrket. Likväl låg dess utöfvande i klostren i kvinnans händer, och världsberömda blefvo ofta de där tillredda förträffliga läkemedlen, salvorna, dryckerna o. s. v. Äfven nu se vi, särskildt vid katolska sjukhus, systrarna inom sina apotek vara duktiga, med rikt vetande begåfvade farmaceuter.

Hvad fordrar då detta yrke? Först och främst anlag för naturvetenskapen, insikt i zoologi, mineralogi och fysik, men förnämligast i botanik, farmakognosi och kemi: i botanik, från hvilken en stor del medicin härstammar, farmakognosi, som hufvudsakligast handlar om medicinens ursprung, egenskaper och användning, kemien, som lär oss tillredningen och pröfningen af densamma, medikamenternas blandning och gifternas verkan efter sträng vetenskaplig grund. Vidare fordras en frisk kropp, som är fullt vuxen den icke obetydliga ansträngningen, men äfven ett icke obetydligt kapital för den långa studietiden. Jämföra vi nu dessa fordringar med en kvinnas anlag och ställa den frågan till oss, om hon är egnad för detta kall — lyder svaret därpå obetingadt gynnsamt. Ja, det motsvarar alldeles egendomligheten i kvinnonaturen. Ty utöfningen af detta yrke fordrar icke utträde i offentligheten, utan hänvisar hennes verksamhet till hemmets hård, till den lidande mänsklighetens välsignelse för att fruktbringande tillämpa den förvärfvade skatten. Och skulle inte kvinnans eljes ofta prisade lätta handlag, som särskildt fordras för kemiska arbeten, hennes stränga samvetsgrannhet till och med i de minsta saker, hennes utpräglade renlighet, ordningskärlek och punktlighet vara tillräckliga egenskaper för detta yrke? Dessa alla äro speciellt kvinlig aegenskaper, och därtill komma hennes kärlek till naturen och en viss köpmansbegåfning, som till och med hennes motståndare måste erkänna.

Betydande nutida auktoriteter hafva tillerkänt kvinnan synnerlig skicklighet, ja glänsande begåfning inom apotekarkonstens område. Det bästa beviset därför är, att kvinliga assistenter med bästa resultat blifvit anställda vid betydande laboratorier, ja till och med många gånger få företräde framför de

manliga assistenterna. Och om hennes intellektuella begåfning, så väl som hennes kroppskrafter, äro tillräckliga, för att hon skall kunna genomgå de erforderliga examina — om äfven hos oss hörsalarne öppnas för henne, skall hon säkert visa sig fullkomligt medveten sin stora uppgift, sin ädla ansvarsfullhet just beträffande detta kall, af hvars mest samvetsgranna utförande ofta tusendes väl beror, och hufvud och hjärta i förening skola säkert åstadkomma de bästa resultat, därmed lemnande det bästa beviset på, att äfven den tyska kvinnan är fullt värdig detta svåra, men välsignelserika yrke.»

Helt visst eger det mesta i denna den tyska tidskriftens framställning äfven sin tillämplighet för svenska kvinnor och svenska förhållanden.

Teater och musik.

Kungl. operan. Nästa repris lär bli Rossinis »Barberaren i Sevilla» med fröken Petri som debutant i Rosinas parti.

K. dramatiska teatern ger med behaglig omväxling och allt fortfarande för fulla eller goda hus de trenne styckena »Chamillac», »Dora» och »På nåd och onåd».

Vasateatern, som fortfar att med oförminskad framgång spela »Mikadon», hvilken redan gifvits ett 30-tal gånger, förbereder till uppförande Millöckers nyaste operett »Der arme Jonathan», hvilken öfverallt i utlandet vunnit det mest entusiastiska bifall.

Hrr Arvid Ödmanns och Salomon Smiths matiné sistl. söndag hade naturligtvis alldeles fyllt Berns stora salong. De båda sängkonstnärerna, hvilka väl torde få anses vara de mest framstående hvar på sitt område i vårt land, skördade det mest entusiastiska bifall. Ett värdefullt biträde lemnades ock af fröken Petri samt professor Ivar Hallström och hr John Jacobson, de båda senare som tonsättare och ackompanjörer. Programmet var ock synnerligen väl sammansatt. Tillställningen kan räknas till de förnämsta under säsongen.

Musikföreningen gifver fredagen den 28 dennes sin första konsert för i år, då Berlioz' »Faust», hvilken redan nästan hunnit blifva populär, för sjunde gången uppföres. Solisterna blifva de samma som förut, nämligen fru Edling, hrr M. Strandberg, S. Smith och H. Nygren. Säkerligen skall ingen musikvän försumma att återhöra det märkliga tonverket.

Filharmoniska sällskapet är äfvenledes färdigt att gifva sin första konsert för året, tisdagen den 4 mars. Denna torde ock varda en af de intressantaste, som här på länge gifvits. Å densamma kommer nämligen att utföras Joh. Seb. Bachs Mattheus-Passion, skildringar af Jesu lidandes historia efter evangelisten Mattheus af Picander, öfvers. till svenska språket af Adolf Lindgren. Orkesterbearbetningen är af Rob. Franz, ackompanjementet till recitativet af N. W. Gade och A. Hallén, sällskapets nitiske och skicklige dirigent. Som solister uppträda fru Dina Edling, fröken B. Wichman, hrr M. Strandberg (evangelister), C. F. Lundqvist (Jesus) och G. Holm (öfversteprästen, Pilatus). Orkesterackompanjementet utföres af Balduin Dahls orkester från Köbenhavn, för-tärkt med flere härvarande musici. Det hela lofvar en sann musikalisk högtid. Konserten hålles i Östermalms kyrka och börjar kl. 7,30 e. m.

Matiné gifves söndagen 2 mars i musikaliska akademien till förmån för Brefbärarnes enke- och pupillkassas grundfond. Medverkande äro fru Östberg, fröken Jungstedt, operasångarne Ödmann, Lundquist, Nilsson, Edberg och Bröderman, premieraktör Bäckström, brefbäraren Vestin samt en utvald manskör. Programmet är mycket anslående.

I **Blanch' konstsalong** förevisas tills vidare alla dagar två nio fonografer. Se vidare annonsen!

Kärleken är kvinnornas lefnadshistoria; hos männen är den en episod.

Fru de Staël.

”Bildning.”

En berättelse från Skåne

af
Jane Gernandt.

(Forts.)

Det var en sex sju år sedan August Jonathan Collin fick Tyddinge pastorat och gifte sig med Truls nämndemans äldsta dotter. Den dag, man kunde kalla hans Ingrid 'fru pastorskan', var nämndemannen icke god att möta i en smal gata. Högfärden hade farit i honom, och det första han gjorde var att sätta Karna i stadsskola. Där blef hon frökenbildad för två kronor i månaden, om man inte räknade de syndapengar, som kastades ut för musik, men dem kunde Truls Jins nog hålla reda på. Han talade om för hvem, som ville höra på honom, att 'Nepoleons Mars' gått till femton kronor efter tjugufem öre i timmen, och knep och knep på de styfvar, som skulle ut till 'mosiklärdomen'. Det hindrade honom dock inte att köpa ett af de dyraste pianon, som stodo att få för pengar inne i Lund, eller att vara 'spendersam', när det var fråga om skolan, där Karin Tydén studerade 'bibeisk' historia, skref efter forskrift och läste tyska, fast hon aldrig kom så långt, att hon hann hemta sig från sin förvåning öfver, att tyskarne sade: *ich bin gewesen*, när 'jag har' nu en gång för alla heter *ich habe*. Det, som tog mest tid och 'en hisklig hop' med pengar, var likväl alla de fina arbeten, 'skolefruen' kunde hitta på, och det var ingen ända på alla de pärlor och all den 'virkestråd', Karna kunde skriva upp, när Truls Jins var sinnad att se, hvar frökenbildningen satte hårdast åt hans skinnpung. Men hade han fått sig ett par glas, så kunde han bli våt i ögonen, bara han tänkte på 'tösabiten', som gick därnere i Lund och blef så bildad, att hon väl knappt 'estimerade' far sin: »Du och jag, mor, vi har inte lärt nåt, därför kan di spektakla, hur di vill, med oss två gamla,» sade han, men den, som 'spektaklade' allra bäst, det var i alla fall han själf, ty då han en vacker dag lade sig ned att dö, blef det en storartad konkurs efter honom. Mor Truls Jins fick gå från gård och grund, och om inte pastorskan Collin dött från två små pojkar ett halft år förut och det behöfts en barnpiga hos prestens, hade väl nämndemansmor fått tak öfver hufvudet, där hon minst väntat, ty hela Tyddinge sade, att pastorn knappast skulle dragit sig för att se sin svärmor på fattighuset, när Truls Jins gjort honom det sprattlet att lefva så skamligt 'öfver sig'.

Men hvad ingen Tyddingefantasi kunde drömma om, det var hvad pastorn kände, när hans unga svägerska kom hem till sin fars begrafning och han såg henne fullt utvecklad — stark, nästan grofbyggd, med en fast ungdomlig fyllighet öfver den höga gestalten och med ett ansikte, så egendomligt vackert, att han endast sett ett sådant förut. Hon var som Ingrid och ändå icke som Ingrid; det var samma mörka skönhet, men yppigare, uttrycksfullare — nästan vild. August Collin fick hjärtklappning inför denna sjutton års flicka. När han skulle tala till henne, ville alla ord springa ifrån honom, och han satt där handfallen — skygg.

En dag stodo alla Tyddingetungor stilla af förvåning; — prästgårdskammaren hade upplåtits åt fröken Tydén, som drog dit in med stramalj och tapisserinål. Hennes svå-

ger hade alls icke velat höra talas om, att hon skulle ut och söka tjänst — — —

»Pastorn kan väl själf ha nytta af henne i huset,» sade riksdagsman Måns Hansson på en kyrkostämman.

»Jag ber så mycket om ursäkt, men min svägerska är ett fruntimmer med 'bildning',» svarade pastor Collin.

Ifrån den dag Karna kom till prästgården, satt hon vid fönstret vecka ut och vecka in och broderade på en spräcklig katt, som intresserade hela huset. Mor Truls Jins och pigorna gjorde stora ögon, bara de kommo i fenomenets närhet, och pastorn frågade upphörligt, hur långt Karin hade hunnit. Det var också märkvärdigt att se, hur stilla hon satt där och sydde, och hur blek och fin hon blef om sin kind. August Collin drömde, att han såg sin blida Ingrid stå upp i henne, men kom han bara fram och ville stryka henne öfver håret, kastade hon med hufvudet som en vildfåle och såg upp med ett par ögon, som sade honom besked: Tam! Ah nej, du, det blir jag aldrig!

Han gick där och preluderade till frieriet, men hon ville icke höra på honom, annat än då han talade om katten. Skulle den bottnas med pärlor eller silke? — Garn kunde naturligtvis icke komma i fråga till en katt, som låg på silkesdyna. . . . Ja, nog låg han på silkesdyna, det var då visst och sannt, men det kunde väl ingen människa rätt gärna missunna honom, när det var det enda han hade att hålla sig till i ett haf af ljusblå glaspärlor, som växte dag efter dag, fast fröken Tydén visade sig besynnerligt håglös, när det led mot våren och 'utarbetet' började på markerna. Hon satt och petade i pärlorna med en nålstickare, som såg bedröfligt liten och vilsekommen ut mellan hennes stora, styfva fingrar, och så kom hon att stöta till asken, så att pärlorna trillade ut på golfvet. Tog det henne, kunde hon låta dem ligga där och springa ned i trädgården, där mor

Truls Jins stod och gräfdde omkring krusbärsbuskarne.

»Åh, mor, låt mig ta' ett spadetag,» bad Karna.

»Är du tosig, tös?» Mor Truls Jins såg sig ängsligt omkring: »Tänk, om pastorn skulle komma.»

»Ja, hvad bryr jag mig om det? Jag gör hvad jag vill,» sade tösen.

»Stora ord och fett fläsk fastna inte i hal-sen. Gå du bara in med dig.»

»Nej, gonn, gör jag ej,» skrattade hon och grep fast i spaden.

I det ögonblicket kunde skälmen blänka fram i de gamla ögonen under kluten och mor Truls Jins ropa:

»Karna! Passa dig! Länsmannens Katrina!»

Flickan släppte spaden och stod rak som ett ljus med armarna nedåt sidan, men hennes mor förde handen öfver munnen och strök bort ett litet leende: »Tös, hvad du är dum!»

Karna vände sig om; -- hon såg inte skynten af Katrina Topp, och hon visste inte, om hon skulle känna sig ond eller god på 'det gamla lif', som böjde sig öfver spaden, men hur som helst så hade hon blifvit påmind om, att hon var fröken Tydén, och det enda fröken Tydén hade att göra, det var att gå in och plocka upp de blåa pärlorna och sätta sig till att bottna katten. Men att han verkligen blef bottnad, det hängde på ett hår, ty fröken var nästan omöjlig för 'inarbete', när det blef sommar och hövagnarne skramlade förbi kammarfönstret. Hon höll katten en hel aln ifrån sig och hennes blåa ögon blänkte mot hans gröna: »Ditt rälige kattalif, skall jag aldrig bli af med dig?» sade hon, och så ryckte hon honom till sig och sydde fast ett par pärlor, som kommo åt galet håll. Fröken Tydén grät i förargelsen, sedan så for katten i väggen och fröken ned för trappan och ut i trädgården. Hon ville se den, som kunde hindra henne

att 'luka upp' ogräset, när själfva länsmannens Katrina ryckte upp nässlor med handskar på de små torra frökenfingrarne — de skulle ju alltid vara så fina på't, de där Toppens.

Nu var det lif i fröken Tydén: »Gå där och spela herrskap, det ska 'tjyfvingen',» mumlade hon för sig själf, där hon låg och rasade mot allt, hvad hvitrot och snärjgräs hette, eller plockade upp äppelkart för att kasta dem efter 'pågallifven'.

Mor Truls Jins skakade på hufvudet åt sin dotter: »Är du inte litt' skickeligare, Karna, så kör pastorn af både dig och mig,» sade hon.

»Åh, det passar han sig nock för, så länge han är förmyndare för mig,» svarade Karna.

»Du är så stor på dig för de där hundra kronorna. Hur långt tror du, att du kan komma med dem?»

»Så långt jag vill. Jag behöfver dem för resten inte för min del. Jag kan nock ta mig fram ändå.»

»Ja, på hvad vis?»

»På hvad vis? Det var besynnerligt. Kan jag inte bli guvernant?» frågade fröken Tydén.

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Till dem, som uti n:r 1 af Idun för i år uppmåna Frida N. N. att insända nya »råd och rön», härmed ett hjärtligt tack för vänliga öfverseendet med britten uti det, som redan varit infördt! Hvar det tjänat till verkligt gagn, om och blott för en enda oerfaren och villrådig ung husmoder, är jag mer än belönad och skall gärna emellanåt låta höra af mig. Men inga stora förväntningar om något nytt eller säreget, ty meddelanden på detta område insändas ju från när fjärran och från långt erfarnare husmödrar, så att fordringarna måste blifva ytterst små.

Frida N. N.

Förslag till matordning för veckan 2—9 mars.

Enklare bord, billigare anrättningar.

Söndag: Buljong med ris; kokt oxbringa med pepparotsås och potatis; apelsinpudding.

Måndag: Puré på bruna bönor; stufvad kokt oxkött med äpplen.

Tisdag: Inkokt braxen; risgröns-välling.

Onsdag: Hvarjehandapudding; saft-soppa.

Torsdag: Ärtor och fläsk; plättar med sylt.

Fredag: Ärtpuré med fläsk (fläsket skuret i tärningar och jämte rostadt bröd serveradt i purén); arma riddare med sylt.

Lördag: Skiflax med stufvad potatis; äppelsoppa.

Recept.

Apelsinpudding: Mjolk, mjöl och smör få koka tillsammans, kallna och tillsättas med tre väl vispade ägg, socker och apelsinmarmelad, hvarefter allsammans hälls i en form, beklädd med smördeg, och gräddas.

Stufvad oxkött med äpplen: Ofverblifvet kokt oxkött skäres i tunna skifvor, det feta nedlägges på botten af kastrullen, det magra ofvanpå, kryddas med salt, nejlikor och stekes en stund i slutet kärl. Äpplen skalas, urtagas, skäras i tunna skifvor, som läggas ofvanpå köttet, och några skedar vatten tillsättas; kokas därefter utan att omröras. I stället för äpplen kunna äfven goda sviskon användas.

Arma riddare: Ägg, socker och mjöl vispas. Mandelbrödet skäres i

skifvor och doppas häri. Smultron eller jordgubbar eller andra bär, körsbär o. s. v., krossas och blandas med socker och några till hårdt skum vispade hvitor samt utbredas fingerstjockt på brödskeifvorna, som stekas i smör, utan att vändas, men under stekningen be-gjutas med det heta smöret. De krossade bären kunna äfven läggas mellan två brödskeifvor, hvilka sedan behandlas på ofvan angifna sätt.

I stället för bär kunna syltade bär och syltad frukt användas; likaså kan brödet äfven stekas i smör, då det är doppadt i ägg och mjolk, och serveras då med skumsås eller någon fruktsås. Mycket fin och god efterrätt.

O. H. D.

Bakning.

Maränger, (som svar till frågan 386), tillredas på följande sätt: 4 st. ägg-hvitor vispas till hårdt skum; 213 gr. (1/2 Q) finsiktadt socker arbetas däri tillika med några droppar citronsaft, så att skummet blir krithvitt samt glänsande. En plank, lagom stor att insätta i stekugnen, göres i ordning, därpå lägges tjockt, hvitt skrifpapper. Af smeten tages med en dessert- eller matsked (beroende på den storlek man önskar) och lägges på papperet; då detta är fullt, öfversockras marängerna med fint socker, hvilket lägges i en gles linongslapp (däraf blir ytan knaprig). Därpå insättes plankan i svag ugnsvärme; så snart marängerna fått en ljusbrun färg, uttages plankan; de lossas försiktigt med en knit; 2 och 2 läggs tillsammans, sedan man på ena halfvan lagt litet säsfria syltade hallon.

Dessa maränger hålla sig goda några dagar; de böra förvaras på ett stort porslinsfat, i ett lager, ej på hvarandra, i svalt rum.

Piccola.

Mjuka pepparkakor. 10 st. äggulor, 24 cl. (3 jungfrur) sirap, 130 gr. (10 lod) socker röras med en träsked under 20 minuter; därefter nedröras 235 gr. (18 lod) vvetemjöl under 10 minuter. Kryddor efter smak: kanel, ingefära, nejlikor (15 gr. = 1 lod af hvarje) 2 matskedar fint skurna, syltade pomerans- eller apelsinskal; sist till-blandas 6 st. till hårdt skum vispade äggwhitor; massan slås i väl smord och bröad form att gräddas i ej allt för het ugn; tål en timma ungefär.

Piccola.

Hemfärgning.

Vacker gul färg på ullgarn. Tag garnet, smutsigt som det kommer från spinneriet, och lägg ner det i kokhett vatten med 100 gr. soda till hvarje skålp. (425 gr.) garn. Läge tyngd på, så att vattnet står väl öfver. Öfvertäckes med en tjock filt eller dylikt och får stå öfver natten, hvarefter det sköljes. Vackert till barnkläder, kan tvättas ofta, utan att förlora sitt ut-seende.

Maja.

Fönsterträdgården.

Palmerne behöfva under vintern allt det lilla solljus årstiden har att erbjuda; under sommaren är däremot skuggning mot starkt solsken nödvändig, såframt de ej stå vid fönster, belägna mot öster.

Viola.

Hvarjehanda.

Mjolk såsom medel att släcka brinnande fotogén. Mången står säkerligen villrådig om, hvilket släckningsätt bör användas, då en fotogénlampa slås omkull. Därför tillåter jag mig omtala något, som nyligen tilldrog sig i en familj. Jungfrun hade af oförsiktighet råkat slå omkull en brinnande fotogén-lampa. Man försökte allt möjligt för att få elden släckt, men utan resultat, tills flickan i yttersta nöd fick tag i ett spann mjolk och tömde det öfver elden, som genast släcktes. Äfven andra ha pröfvat medlet och funnit det förträffligt.

Siri S.

Efterrätter.

Kväkarpudding. I 7 decil. söt grädde vispas 3 hela ägg och 3 äggulor, hvar-på man däri blandar 3 rifna franska bröd, litet socker, salt, rifven muskot och en sked rosenvatten. Massan hälls i en med smör bestruken och med mjöl strödd handduk, som knytes tillsammans, eller i en med skorpor beströdd form, och puddingen kokas tre kvarts timme i svagt saltadt vatten. Serveras med frukt- eller vinsås.

Tarflig äppelkaka. Några stycken äpplen skäras i skifvor, och lägges ett hvar däraf i väl smord och strödd bleckform. Öfver äppelskeifvorna ströds ett tjockt lager af rifvebröd eller skorpor jämte något socker; så fortfares hvarfals till den storlek, man önskar få kakan, hvarefter några bitar kallt smör läggs här och där öfverst i formen. Den insättes i tämligen varm ugn för att om en stund uttagas och

öfverslås med en kopp god gräddmjölk. Bör ej ätas varm.

Smörgåsbordet.

God rätt till smörgåsbordet. Af höns- eller ankelver tillredes en god rätt på följande sätt: ett skedblad fint stöta skorpor, 3 à 4 matskedar mjölk får stå att svälla en liten stund; därpå tillsättes salt, hvitpeppar, en nypa socker, ett par teskedar smält smör, ett ägg samt sist något finhackad lever; massan slås i en porslins- eller bleckform att gräddas omkring 20 à 30 minuter; ätes varm till smörgås. Obs. Som levern är olika stor, kan man ej bestämma om en hel eller half är lagom till denna sats. *Piccola.*

Att inlägga makrill. Fisken rensas, fläkes, saltas lätt samt får ligga några dagar, hvarefter den afstrykes, sönderdelas och nedpackas i burkar hvarfals med socker, salt och farsk dill; efter min mening skadar ej heller *litet* salt-peter. Ätes till smörgåsbord med en sås af grädd, ättika, socker samt hackad dill. Makrill kan äfven med fördel rökas, då fisken, sedan den rensats och fläkts, beströs med salt, socker och starkpeppar och får ligga 3 à 4 dagar, beroende på hur pass salt man vill hafva den. Man bör sätta ett par trästickor på tvärens inuti fisken, att den rökes väl igenom, eljes smakar den rå. Makrill, som skall rökas, bör ej tvättas, utan blott torkas invändigt med en mjuk trasa. Ätes skuren aom lax till smörgås eller bröckat, hel eller styckad. *Frida N. N.*

Allmännyttigt.

Om man blott tänker sig för, kan mycket i ett hushåll komma till nytta; så bör man t. ex. i en låda samla all stearin, som aftäljes, för att ljusen skola passa i kronor och stakar. På stryk-dagarna kommer den väl till pass, ty stearin erfordras alltid, då stärkelse skall tillagas, såvida man ej begagnar engelsk briljantstärkelse. Alla ljusbiter samlas och i en låda för att användas i lyktor eller vid behof därmed smörja stryckjärnen. Det är ju ej heller troligt, att det som tillvaratags vid ljusens isättande, kan vara tillräckligt till stärkelsen, utan måste ljusbiter äfven beräknas därtill; de afputsas då noga samt rifvas, hvilket är bekvämare än att sönderkrapa dem med knif. *Frida N. N.*

Husgerådet.

Hvar och en vet, hur lätt knifvar skadas därigenom, att de vid diskningen af vårdslösa eller okunniga köksor slängas uti hett diskvatten och kanske af en eller annan orsak få blifva kvarlig-gande, så att skaften lossna. Detta undvikes, om de ställas i en bleck-flaska, kannan eller dylikt och varmt vatten påhålls så högt, att blott bladen komma att stå i vattnet. Silfverknifvar tåla än mindre att läggas i varmt vatten, bladen liksom krypa då fram ur skaften. *Frida N. N.*

En för mindre hushåll i mitt tycke nästan oundgänglig sak i köket, då man ej har diskbord, är en s. k. disklåda, i hvilken disken hvälfves och hvarigenom man mycket sparar sina handdukar. Man låter förfärdiga en trä-låda, längd och bredd efter behof, med ett par tums höga kanter samt i midten på botten efter längden en liten urhållning, i hvilken från sidorna ut-mynna små reffor. Lådan måste in-taga en lutande ställning, (hvilken å-stadkommes därigenom, att den står på två högre och två lägre fötter), så att vattnet rinner bort genom ett hål anbragt midt för den långa urhåll-ningen och hvarunder man sätter en tallrik, innan disken börjas. Disklådan bör vara oljemålad för att lättare kunna hållas ren. *Frida N. N.*

Klädedräkten.

Ljus plysch rengöres på ett lätt sätt genom att strö mjöl därpå, hvarefter det omsogsfult piskas bort. Mjölet skall tagas med sig all smuts och till och med hvit plysch blir därigenom åter vacker.

Herrkläder, i synnerhet af kamgarus-tyg, blifva lätt blanka. För att få bort dessa blanka fläckar, fuktar man dem litet och stryker dem, sedan man lagt ett stycke tyg öfver dem. Man kan då och då upprepa detta förfarings-sätt.

Toaletten.

Tillredandet af mörgpomada. Man skrapar väl ur mörgen ur alla stora ben, sedan man huggit sönder det slak-tade nötkreaturet, lägger mörgen i kallt vatten och byter om detta, tills mör-gen är hvit och blodet urskjöldt. Nu

(Forts. å följ. sida.)

Annonser.

Annonspris: 25 öre pr. petitråd (=10 stafvelser) Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

En verkligt snäll och anspråks-lös flicka, som har lust att lära sig matlagning och öfriga hushållsgöromål, kan till våren blifva antagen i en liten tjänstemannafam., bosatt i vack. skogs-trakt. Eget rum och fritt vivre erh., men fordras, att sök. är kunnig i kläd- och annan sömnad, för att vid behof biträda därmed. Svar ins. till »Hem 1890». Kalmar p. r. [1579]

För en snäll, ordentlig, äldre flicka med godt utseende, van vid inom-hus förefallande göromål och kun-nig i hvarjehanda handarbete samt li-tet klädsömnad, finnes plats i medio af mars att tillse tvänne 3 à 4-åriga gossar. Svar, åtföljdt af fotografi och löneanspråk, till »A. B. 1890», poste restante, *Mariedam.* [1602]

En anspråksl. ord. flicka kan nu gen. få pl. på landet, om hon är kun. uti finbakning och handarbete. Svar: »Vestergötland», Iduns byrå. [1600]

PLATSSÖKANDE.

En ung flicka önskar komma i ett vänl. o. godt hem på landet, helst i större familj. Vill deltaga i hvarjeh. hushållsgörom. Bet. 100 kr. pr. år. Svar märkt »Ina», Eksjö, poste restante. [1598]

En ung fl. söker pl. i godt hem för del. i dess omvårdn. Kunnig i handarb., van v. minderårig. underv. i v. skolämnen. Sv. t. '23', Oskarshamn, p. r. [1598]

En ung flicka önskar sig plats i ett bättre hus att gå frun tillhanda och är villig deltaga i alla inom hus förefallande göromål. Den sökande är något kunnig i klädsöm. På lön fästes ej så stort afseende som på ett vänligt bemötande. Reflekterande härå torde svara under adress »Josefina», Öresunds-Postens kontor, Helsingborg. (G. 12734) [1596]

En ung lärarinna önskar komma i en familj på landet i lifdig trakt, där hon kan få deltaga i alla inom-hus förefallande göromål. Hon är vil-lig betala något, men vill helst göra nytta för sig. Svar till »B. S.» Iduns byrå. [1600]

Ett bild. dugligt, anspråksl. fruntim. önsk. mot fr. vivre som hushållsbjäl-p pl. hos äldre pers. eller fam. Kan underv. barn i musik. Sv. till »K. Z.» Iduns b. (1604)

En ung flicka önsk. helst i när-beten af Stockh. en pl. att gå frun tillh. mot fr. vivre, men kan äfven b. 15 kr. pr m. Biträder med skrifning och bok-föring. Svar till »H. G.» Iduns redakt. [1603]

En praktisk flicka af god fam. som i 6 år förestått ett bättre hus, önsk. dyl. pl. nu till 24 april. De bästa intyg. Svar till »Världinna», Iduns byrå. [1615]

Prestdotter, som genomg. 7 kl. af elem.-lärov., önsk. pl. för att vårda o. underv. små barn samt gå frun tillh. Små pret. Sv. »20 år», Karlskrona, p. r. [1623]

En ung flicka af b. fam. sök. plats. Skickl. i sömn. o. handarb., villig gå frun tillh. samt bitr. vid barns sköts. Små lönepret. Sv. t. »S. F.» Karlskrona poste restante. [1522]

En ung flicka, kunnig i sömnad och hushållsgöromål, önskar till våren plats i god familj. Små pretentioner. Svar till »A. 21», Öregrund p. r. [1626]

En ung flicka, som genomgått sjukklassigt läroverk och fullständig kurs i bokföring samt dessutom är fullt mäktig tyska språket, söker från 1:sta april plats på kontor eller, i fall dessa plat-ser kunna förenas, gå frun tillhanda i en familj, där hon kan hoppas röna ett godt och hjärtligt bemötande. Svar till »J. S.» Linköping p. r. [1556]

En ung, anspråkslös flicka af god familj från landet önskar plats i bildad familj nu eller till hösten att gå frun tillhanda. Vid lön fästes intet afseende, endast ett verkligt godt och vänligt bemötande. Svar torde sändas till »Aggi 20 år», Iduns byrå. [1574]

Ett medelålders fruntimmer m. vana att förestå ett hush., önsk. vär-dinneplats till våren, helst i stad. Svar till »F. A. 42», Iduns byrå, Stockholm. [1576]

Ett medelålders fruntimmer

af god familj, söker sig härmed plats som sällskap och biträde inomhus, hos något äldre fruntimmer i stad eller på landet. Den sökande är särskildt lämp-lig för sjuklig person. Benäget svar till »T. L.» emotes i Stanzens para-lymagasin Stockholm, Vesterlånggan-tan n:r 67, där vidare-upplysningar meddelas. [1601]

En enkel och anspråkslös flie-ka önskar plats i familj att gå frun tillhanda. Små pretentioner. Bref torde märkas W., Sölvesborg, p. r. [1536]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius

Lilla Vattugatan 24, 9-10 och 2-3. Mag- och hudsjukdomar. [1341]

Doktor Carl Flensburg

33 Drottninggatan 33. Hvardagar 1/23-1/24. Helgdagar 10-11. Behandlar företrädesvis *Barnsjuk-domar.* [1343]

Med. D:r ERNST SALÉN,

Ögonläkare.

Bostad: Stora Vattugatan 2. Mottagning: helgfria dagar kl. 1/2 10-1/2 12 f. m. [1464]

Doktor Per Johansson

Riddargatan 2. Hvardagar kl. 9-10, 2-3; söndagar 9-10.

Doktor

Johannes Schmidt, 10 Wallingatan 10 nedre botten.

OBS. Ändrad bostad. OBS.

Mottagningstider:

kl. 10-11 f. m. och 2-4 e. m. Helgdagar endast sjukbud.

Fullständig sjukgymnastik efter Kellgrens metod, så väl manuel behandling som rörelsegymnastik.

Äfven massage och hypnotisk behandling.

Tre-årig assistent hos Direktor Kellgren i London biträder vid gymnastiken.

Tider: för Herrar kl. 9-11 f. m. samt kl. 3-5 e. m. » för Damer kl. 12-3. [1433]

Doktor Runborg,

12 Brunkebergstorg 12, kl. 9-10 f. m., 3-4 e. m., behandlar företrädesvis *bröstsjukdomar*, särskildt *lungrot.* [1465]

Tandläkaren

F. A. WIDFOND

51 Kornhamnstorg 51. Träffas kl. 10-2 och 5-6. OBS. Lagningar och tillsättningar af flere tänder å tandgarnityr kunna erhållas från kl. 11 till 2 på dagen. [1519]

Barnmorskan

Fru Anna Elfsberg

Götgatan 57, 2 tr. Allm. telef. 37 39. OBS. Antiseptisk behandl. Properbet. [1535]

Panorama international,

Hamngatan 18 B, 1 tr. upp. (bredvid Svea-Salen)

Denna vecka:

Java och Sumatra.

Nästa vecka:

1:sta Serien af Norge.

Entré 30 öre, barn 20 öre. Abonnementskort, gällande för 8 be-sök, kr. 1: 75, barn 1: 20.

Öppet alla dagar från kl. 10-10. Hvarje söndag nytt program. [1537]

Edisons Fonografi

nutidens största uppfinning förevisas under en kortare tid

i Theodor Blanchs Konst-Salong

— Kungsträdgården —

Hvardagar kl. 10-4 & 6-7; Sönd. kl. 1-4 & 6-7. Inträdesafgift 1 kr.

2 Fonografer äro nu verk-samma, så att 12 personer nu samti-digt kunna bli betjänade.

Nya fonogram af fru Östberg, frö-ken Emma Ek-tröm, herrar Salomon Smith, Bäck-tröm, Palme m. fl. [1625]

Marscher för piano

till salu i bok- och musikhandeln Young, Gen. Lees' Quick marsch 0,75 Zikoff, Turnier marsch ..... 0,50 Heintze, Bröllopsmarsch ..... 0,50 Marsch till hemmet ..... 0,50 [1608]

Ett fruntimmer med ett par tusen kronors kapital kan få ingå i en lö-nande affär: eget rum och fritt vivre samt andel i vinsten. Dessutom full säkerhet för insatta medel. Svar till »A. T.» Iduns byrå. [1599]

smälter man den vid svag eld, silar mörghmassan genom en sil i ett djupt fat och rör däri med en träsked, medan den kallnar, och tills den blir mjuk och smidig. Då ihålles någon parfym, rose eller jasmín, och pomadan nedlägges i små burkar, som väl öfverbindas med blåsa och papper ofvanpå. Förvaras i svaltt rum.

L. H.—m.

Helsovård.

God medicin mot en mängd kroniska sjukdomar och mot nervositet säkert den bästa, som finnes, är ett regelbundet, all tankekraft upptagande arbete. Undertecknad kan af erfarenhet rekommendera denna medicin, ty det är snart tjugo år sedan läkarna sade mig, att jag, så framt jag ej alldeles ville förstöra mig, måste sluta det »nervslitande skolarbetet», hvaråt jag hade egnat mig, och hvarigenom jag redan då ådragit mig en mycket elakartad strupkatarr jämte alla de krämpor, som plåga orsakas af ett försvagadt nervsystem. Men jag hör ej till de lyckliga, som kunna egna sig åt litet af hvarje, och som kunna byta om sysselsättning och annat sådant, som man tycker borde ega en smula tyngd, lika lätt som man byter om kläder. Jag måste därför fortfara och det har gått. Min hufvudvärk efterlemnar ofta en sådan svaghet, att jag ej kan tala så högt, att det höres från katedern ned till barnen; men redan innan första lästimmén är slut, är det öfver, och jag känner ej någon matt- het, förrän skolan är slut igen. Mod därför, alle I, som oakadt kroppslig svaghet måsten bära »dagens tunga och hetta!» Tron ej, att något är omöjligt därför, att det förekommer så! Och afundens för all del ej dem, som slippa begagna denna visserligen mycket beska, men dock så välgörande medicin. »Bättre att redskapet slites ut, än att det rostar sönder.» Att »arbete befördrar välstånd», det har jag ej någon erfarenhet utaf — det gör det kanske sällan — men att det befördrar helsa och sinnesfrid, det är visst och sant; »och det är vackert så». Ett arbete, lämpadt efter ens krafter, vore nog bäst, men efter som det så sällan gifves något lagom här i världen, så bör man välta för mycket arbete, ty det är bättre än för litet.

Folkskollärarinna i Vesterås län.

Väfning.

Rutiga trasmatior. Färga alla lapparne svarta. Varpa med en ljus och en svart tråd. Vanlig mattvarp. Hvarje gång man vill börja ny rand, tages båda trådarna svarta i det första paret, sedan återigen en svart och en ljus — på det sättet blir varpen randig och olika på båda sidor. Man måste ha två trådar i hvarje tand. Till inslag användas klutar och mattvarp, ett slag af hvarje, tills rutan är full, då mattvarpstråden öfverhoppas, hvarigenom den mörka rutan efterträdes af en ljus och den ljusa af en svart. Varpen kan köpas färdig, tvinnad och färgad för omkring 20 kr. till 50 alnar.

Maja.

Läkareråd.

Abonnent i H.—m. I sådant fall kvarstår troligen något, som bör operativt behandlas. Fortsätt tills vidare med insprutningar af ljum koksaltlösning (1 proc.)

Stri. Frågan kan ej af oss besvaras.

Bertha. Försök att af en jolkalkiumlösning (20 : 300) taga en matsked 3 gånger dagligen. — Har han ej tillfälle att få massagebehandling?

Lauten. Tvätta hvarje morgon med tvål och vatten samt flere gånger under dagens lopp med en lösning af öfvermangansyradt kali (1 : 300) med följande pudring med potatismjöl (på ett stycke vadd). — Naturligtvis oskadligt — Ni kan vara glad, om kuren lyckas.

Sara. Gör ett försök med atropin, om det ännu ej skett. Medlet fås ej utan läkares recept.

Prestfru. 1) Han bör använda den behand-

11 Öfverträffadt 11

i smidighet och elegans är

[1624] Snörlifvet

La Coquette,

som ger utmärkt god figur, utan att behöfva hårdt tillsnöras.

Största urval billigast hos

Emma Gjörling

11 Regeringsgatan 11

Billigaste sättet att hålla småpojkar snygga är att hos A. Williamson Stockholm, Vesterlånggatan 57, 1 tr. upp, köpa herylle hemstickade Tricotkläder för 3—8 års pojkar. De som till påsk önska hafva af dessa kläder torde med första insända order, emedan jag till julen måste afsäga mig öfver tusen order, som för sent inkommo. [1594]

Ingen humbug!!! Hjälp i nöden

är

Giktbalsam

från F. Almgrens Tekn. Fabrik, Gefle.

Giktbalsamen är det allra säkraste medel mot alla reumatiska lidanden såsom: Ledstyfhet, Ryggvärk, Håll, Tandvärk, Hufvudvärk, Influenza m. m.

Giktbalsamen har vunnit en alldeles exemplöst storartad spridning, helt säkert genom dess utmärkte och välgörande egenskaper.

Berömliga intyg från Svensk läkare och Svenska förbrukare.

Giktbalsamen försäljes i helfaskor à 1 kr. och halffl. à 50 öre mot förut insänd likvid; vid postförskott tillkommer postförskottsafgift med 25 öre. Kostnadsfri förpackning.

Återförsäljare erhålla hög rabatt!

Obs! För de vidt utpuffade till utseendet liknande fabrikat varnas på det ifrigaste. Köp icke från någon annan, förr än Ni först approfvat [1611]

Giktbalsam

från F. Almgrens Tekn. Fabrik, Gefle.

Nervositet—Sömlöshet.

De öfver hela Europa patenterade engelska Macko Star Hufvudkuddar, vitsordade af de berömdaste medicinska auktoriteter, fås nu hos Charles Bechshöft, Göteborg. Ensam försäljare för Sverige. Sändas mot efterkraf. Pris 5 kr.

(Nord. A.—B. Göt. 2854×6) [1612]

Damer, bemärk!

En ung man, landbrukare, med fast karaktär, ekonomiskt oberoende och med fördelaktigt utseende, vill på detta nu vanliga sätt söka sig en följelagarinna; endast den med glad sätt, något musikalisk, snäll och älskvärd kan göra honom lycklig. — Förmögenhet icke nödvändig, men afseende fästes dock, om det finnes. — Uppriktigt menadt. Svar helst med fotografi, ej anonymt, kan sändas till »A. L. B.» Norrköping p. r. Största diskretion utlofvas. [1592]

I en af Östergötlands städer, som tillika är badort, kan ett yngre eller medelålders fruntimmer erhålla inackordering i ett godt hem. Priset moderat. Svar till »M. T.», poste restante, Söderköping. [1600]

Sparsamma Fruar.

Härmed tillkännagifves, att jag efter min moder Fru B. Sundemans frånfälle öfvertagit den Ylleaffär, hon bedref i nr 11 Artillerigatan. Ull och gammalt ylle mottages hädaneft till spånad. Väfning af tyger, schalar, filtar m. m. hvarje dag i Klara Norra Kyrkogata 12, 1 tr. Hvar och en får sitt ylle tillbaka i form af garn.

OBS. Blott ett halft kilo ull till hvarje kilo gammalt ylle!

Hildur Andersson,
född Sundeman.

OBS. Telefonnr 23 56. [1861]

För

barnen!

Ännu är det ej för sent att prenumerera på barnbladet LINNEA. Bidrag af framstående författare. Rikt illustrerad af Jenny Nyström-Stoopendaal och andra. Roande och instruktiv läsning.

Sporrande pristävlingar.

Tänkeskrifvande uppgifter.

Pris å närmaste postkontor 3 kr. för helt år. Profnummer erhålles, om adressen jämte ett tiöres frimärke insändes till Linneas expedition, Vadstena. (G. 13573) [1618]

Billigast af alla!

För en konkursmassas räkning realiseras

St.		som kostat förr,	nu.
2000	Arbetskjortor	1,75	1,15
300	Hercules d:o	2,25	1,63
2600	Svenska hufvuddukar	2,50	1,25
650	Barnhufvud	0,87	0,37
1000	Celluloidkragar	0,60	0,25
2000	par Damstrumpor		0,30
1700	hemstickade Barnkofter	4,50	2,50
450	herylle Tricotkläder, 3, 4, 5 år	3,75	2,50
2000	hemstickade extra 1:ma Damkofter	9,00	5,00
1000	hemstickade extra 1:ma Damkofter	8,00	4,50
1600	» ex. 1:ma Mansrockar	10,00	5,50
600	» Germania »	6,50	3,75
1200	» Damvästar	4,50	2,50
1800	par Tvinnytsbyxor		1,75
1300	» Krafttygs »		2,00
300	» Kadettygs »		1,60
600	» ½ ylle Diagon. »		2,75
400	» Cheviots »		4,50
8000	m. Grå ½ ylle Flanell	0,63	0,51
1000	» Korderoj	7,00	4,20
1000	duss. kul. kultråd	75	öre d.

Den som ej är belåten med sända varor får returnera dem. Till landsorten mot efterkraf. Prof på väfnader, endast då 20 öre bifogas.

A. Williamson. Stockholm.

Vesterlånggatan 57, 1 tr. upp. [1595]

Prisförteckning

för våren 1890 öfver Frö, Blomsterlökar, Törnrosor, Plantor m. m. tillhandahålles på begäran gratis och franko af

C. Appeltofft & C:o, Halmstad. (G. 12632) [1590]

Kompanjon önskas
i en god mode- o. kortvaruaffär, rik o. vacker trakt. Egarinnan afser mest en god anspråkslös väninna med något kapital och vana vid affär. Svar före 15 mars till »Praktisk», Iduns byrå, Drottninggatan 48. [1605]

Kr. 4,00 för 3 skilling banco, kr. 0,05 för 4 skg. b. kr. 1,00 för 6 skg. b. kr. 0,50 för 8 skg. b., kr. 4,00 för 24 skg. b. frimärken betalas af »Philatelist» Nässjö. [1607]

Köp!

Bröst- och lungskyddare, bästa medel för att undvika få lunginflammation och lungkatarr. Säljas i 4 storlekar, för barn 2 à 2:50 pr st. och större 3 à 3:50 pr st., expedieras mot efterkraf af

Oscar Rydström,
(G. 12312) Eskilstuna. [1565]

Obs! Dessa lungskyddare hafva visat sig mycket nyttiga, ja, t. o. m. hindrat svåra lungåkommor.

RAMLOSA
Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slags plantskoleartiklar är nu utkommen [1851] och tillsändes franko.
Helsingborg i sept. 1889.
N. P. JENSEN

Den äkta, världsberömda »Hjälms-Puts-Pomadán» tillverkas endast hos oss, och torde köpare tillse, att askarne äro försedda med vår firma Adalbert Vogt & Co. Underhaltiga och värdeflösa efterapningar bör tillbakavisas.

General-Depoter för Sverige:
Wilh. Tecktonius, Stockholm.
Axel Bergmark & C:o, Göteborg. [1606]

Henrik Gahns Äkta Glycerin-Tvål,

Henrik Gahns Äkta Opoponaxtvål

rekommenderas som verkligt goda och uppfriskande toalettvålar. Säljas i välförsedda detaljaffärer.

Hvarje tvål är stämplad med vidstående fabriksmärke.

[1617]

J. JÖNSSONS

Skrif- & Räkneskola,

Stockholm, Lilla Nygatan 16, 3 tr. upp. Nya elever, äldre o. yngre, emottagas alla dagar.

Afgifter: Skönskrifning eller Räkning, 15 timmars kurs 2 kr., 50 timmars kurs 5 kr., fullständig kurs 10 kr., Enkelt Bokhålleri, fullständig kurs 5 kr., Dubbelt (Italienskt) Bokhålleri, fullständig kurs (fyra bokslut) 20 kr.

Lektionstiden lämpas efter elevens önskan. [1620]

ling, som finnes föreskrifven för Carola i n:r 4. 2) Tvätta ögonen flitigt med en ljum *bovsyrslösning* (4 proc.), af hvilken och lämpligen drypes in i ögat några droppar 3 gånger dagligen.

J-nell. Så vidt vi utan undersökning kunna bedöma saken, bör hon ha bästa nyttan af att fortsätta med jemedel.

A. T. Använd för edra händer samma behandling, som i n:r 5 finnes föreskrifven för behandlingen af S. B:s fötter.

Carola. Troligen »frost». Se svar till Eva i n:r 3.

Landsortsbo. Behandlingen af dylika fläc-
kar är den samma som för fräknar. Se svar till Naemi i n:r 6 och n:r 8.

Förtviflad. Ni gör enligt vår tanke orätt. I alla händelser måste Ni, om Ni handlar så, på grund af läkares (helst specialists) undersökning söka få något stöd för edra eljes vil lösa farhågor både i ena och andra afseendet. — En dylik »kramp» betyder i sig själf ingenting, om ej något allvarigare lidande ligger till grund.

Sjukling. I ett sjukrum, som ju detta skulle kunna kallas, äro de afgjordt olämpliga. I alla händelser måste frisk luft släppas in dagligen, och luften hållas tillräckligt fuktig genom vattenafstusning.

O. S. J. 1) Detta försvinner så småningom af sig själf. Frotteringar med kamfersprit torde skaffa lindring. 2) Forsiktiga dragningar i ändamål att höja dem. 3) Nej. 4) Se svar till Saida 1) i n:r 8. 5) Dr. Uhrströms »Hemläkaren».

Utan vännor. Absolut nödvändigt är detta visst icke, men naturenligast är ju dock, att det sker.

Ung finska. Efter all sannolikhet har det intet att betyda, om Ni i öfrigt ej kan känna något abnormt.

Orölig hustru. Har läkare verkligen sagt, att han har blå- och magkatarr? Oss förefaller det hela vara mer af nervös natur, då det blott förekommer vid dylika tillfällen; i sådant fall gör Carlsbadervatten ingen nytta. Men torde en allmänstärkande behandling vara på sin plats. Några veckors badkur i sommar skulle helt säkert ha god verkan.

Hanna. Står troligen i samband med hvarannat. Låt flickan gurgla sig flitigt med en 1 proc. *alanlösning* och fortsätt med insprutningarna. Förvärras ej hennes tillstånd, torde Ni kunna dröja med rådförningen.

Hjälplös. Hvarför skola de mogna?? — Använd kompresser, fuktade med en 4 proc. *karbolsyrlösning* och täcka med vaxtaft eller annan lufttät väfnad; det hela fasthålls med lämpligt förband. — Ert barn bör uppstås artifielt.

Sensitiva. Fortsätt med edra hemkurer. Tag under några veckor 3 gånger dagligen 4 stycken *Pil. ferrate c. chin.* Viktigt är, att Ni själf af all makt söker motarbet dessa uttryck af nervsvaghet.

Palle. Då Carlsbaderkuren gör så god verkan, är ju allt skäl att fortsätta därmed. Angående dieten se svar till Carola i n:r 4.

Ung moder. Tvätta som förut med *varmt* vatten och använd grönsapa till tvättningen. Därefter tvättas med sprit. Emellanåt ingnidet litet olja, för att ej huden skall bli för torr. — Ni får vara beredd på att länge fortsätta denna behandling.

Prenumerant. Beror på jurilidandets natur och orsak, och därpå beror enda behandlingen. Låt därför er »lifmedikus», som känner er sjukdom, fortsätta behandlingen. Annat råd vilja och kunna vi ej gifva Eder.

D:r — d.

Breflåda.

Gustavus, Ekerö. Annonsern kostar 3 kr. pr gång. Beloppet torde insändas medels postanvisning.

Flera prenumeranter i Göteborg. Redan förut bestämt till införande. Kommer antagligen i nästa nummer.

Mimmi T. Priset å 1 kv. Idun 1889 jämte pennar är kr. 2,25. Litet mera tålmod skadar ej! Fr. Emma Lunde och Herr Osc. Jönsson torde för pennars expedierande uppgifva tydlig adress.

Engis. På denna afdelning, där hundratals frågor kunna ingå i hvarje vecka, måste ofta en del stå öfver i afvaktan på tur och ordning.

Ingegerd. Skall komma. Ahne. Tack. I sinom tid. »Förealtare» och »Framtidsplats» torde ofördröjligen insända sina adresser för annons-svars öfersändande.

Red.

Innehållsförteckning;

Dina Edling. (Med porträtt.) — En moders bild; fyra sånger af Charlotte Lindholm, bel. med hedersomn. af Sv. akademien. II: Ynglingen. — Den unga kvinnans plikter under förlöfnings-tiden; af Nina. Prisb. vid Iduns nionde stora pristäff. — Utgången af Iduns nionde stora pristäff. — I forna dagar; strödda blad ur minnets album, samlade af Mathilda Langlet. 3: Hans nåd och hennes nåd. (Forts.) — Om hembakning; prish. svar å prisfrågan VI, af Leonora. — Syster Rose Gertrud. (Med porträtt.) — Egnar sig apotekaryrket för kvinnan? — Teater och musik. — »Bildning»; en berättelse från Skåne af Jane Germandt. (Forts.) — Från Iduns läsekrets.

Förelag till matsedel för veckan 2—9 mars. — Bakning. — Hemfärgning. — Fönsterträdgården. — Hvarjehanda. — Effertätter. — Smörgåsbordet. — Allmännyttigt. — Husgerädet. — Klädedräkten. — Toaletten. — Helsevård. — Väfning. — Läkareråd. — Breflåda.

H A N D V Ä F A P P A R A T E N
Denna lilla synnerligen praktiska apparat, med hvilken såväl barn som äldre kunna hopväfva hålen på söndriga strumpor och duktyger, så att de bli alldeles som nya, är lika outhärlig i hvarje hem som symaskinen. Apparaten, som förts i marknaden af firman Percy F. Luck & Co härstädes, kostar endast 2 kr. 80 öre, portofritt sänd till landsorten. Order kunna insändas till
Iduns Uträttningsbyrå, Stockholm. [1621]
H A N D V Ä F A P P A R A T E N

Åt omtänksamma Husmödrar

våga vi rekommendera vår fabrik, som är den största i sitt slag inom Sverige. Vi emottaga till behandling:

Allt slags färggods: garn, tyg samt för omfärgning allt till garderoben hörande m. m.

Allt slags beredningsgods: tyger till pressning, dekar-tering, skärning, valkning och fullständig beredning; schalar och filter till valkning och sugning m. m.

Allt slags tvättgods: kläder, dukar, gardiner m. m.

Ull samt ull och stickulle till spinning

af alla slags garner.

Som bevis på det erkännande, vårt spinneri vunnit, kan nämnas, att vi nu spinna omkring 4,200 kg garn i hvarje vecka (= 218,400 kg eller öfver en half million skålp. pr år);

till väfning

af schalar, sängfilter, resfilter, hästfilter, klädningstyger, regnkapp-tyger, kostymtyger, vadmaldrapper, korderojer, öfverrockstyger, res-kapptyger, pelsdoffel m. m.

För att visa, huru omtäckta våra väffabrikat äro, kan som exempel nämnas, att vi nu tillverka 4,150 meter klädningstyg af ull och stick-ulle pr vecka (= 215,800 meter eller 728,000 fot pr år).

Särskildt påpekas vår förädling af **Stickulle**, dessa ofta som värdelösa ansedda rester af förslitet ylle (stickadt och virkadt), som med tillsats af litet ull kan här beredas till godt och vackert garn, präktiga schalar och filter eller starka och vackra tyger (se här ofvan om den stora efterfrågan på här af tillverkade klädningstyg).

Obs.! Profver, priskuranter samt alla upplysningar lemnas genast på begäran.

Obs.! Gods och order kunna lemnas antingen direkt till fabriken eller till våra kommissionärer (omkring 200 st.), som finnas i alla provinser från Angermanland till Skåne.

Jönköping i februari 1890.

Sahlströmska Fabrikens Aktiebolag.

[1619]

Rikhaltigt Lager af Glas, Porslin, Nysilfver, Bosättnings- o. Lyxartiklar,

till allra billigaste priser. G. JOHANSON. Kosta Glasmagasin. [1542]

100 st. finare visitkort till kr. 1,25 å 1,50 erhållas franko, då kontant likvid (frimärken) sändes: A. Kalén, Hellestad. [1584]

Bettina Lewysohns Bokbinderi

26 Malmskilnadsgatan 26 utföres fort, väl och till billiga priser allt, som till yrket kan hän-föras. [1616]

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras. Äldre Pianos tagas i utbyte. OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker. GUST. PETERSSON & Komp., 38 Regeringsgatan 38. Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmsjö. [1367]

Om 20 öre i frimärken insändas till Skandinavisk Modetidning, Stockholm, erhålles pr om-gående ett elegant 20-å 24-sid. profnummer i fint koloreadt omslag af den löpande ärgången. **BARA 20 ÖRE.** Endast n:r 1 i det präktiga brud-utstyrelsnymret — betingar ett pris af 40 öre. 10 n:r lemnas för 1,50; 20 för 2,50.

Lottsedlar, å 1 kr. st.

å följande gedigna Silfverarbeten. (Vikten cirka 30 kg. = 67 skålp.)

- Kaffekanna (med afsvalningsfa!)
- Grädkanna,
- Sockerask,
- Sockertång,
- 25 Kaffekoppar med fat (af Silfver),
- 25 Kaffeskedar,
- Kaffeskedskorg,
- Kaffebördskorg,
- Stor Kaffebrika,
- Dryckeskanna
- 1 par Ljustakar för 5 ljus.

Dragning å ofvanstående pjäser kommer att försiggå den 3 april detta år.

Obs.!

C. J. JAKOBSSON, Juvelerare & Guldsmed SÖDERHAMN. [1508]

SVARTVIKS

Stärkelse, svenskt fabri- kat, gifver lin- net, utan att förstöra det, en bländande hvit färg. Till salu hos alla speceri- handlande i ri- ket. [1487]

Husmödrar!

Kasten aldrig bort gammalt stick-ulle! Underteknad emottager jämte ull äfven gammalt ylle till spinning, väfning (för hand), schal- och filtberedning. Hos mig spunnet s. k. *trags-garn* är bevisligen det bästa och vack- raste, som kan erhållas. Spånadslönen den billigaste i Stockholm. Berednin- gen af filter öfverträffad.

Otto Elmgren, Vesterlånggatan 66.

[1389]

FAHLCRANTZ & Co:s förlag.

Finns det någon af Iduns läsarinor, hvilken ej tagit kännedom om den märkliga boken

Qvinnofrågan

af

Emil Svensén.

Pris: 2. 25.

»Genom stilsens genomskinliga klar- het, genom sin tankeskarpa, vidrättade beläsenhet, parad med vaken iakt- tagelse och ovanlig kombinations- förmåga, samt till sist, men dock i främsta rummet, genom den *sedliga kraft*, som uppbär innehållet, hör Emil Svensén till det nu lefvande släktets sundaste skriftställare.» — »Detta är både nya och friska tankar, värda det största afseende. Man läser boken, som man läser en snillrik roman.» (Teodor H(olmberg). [1516]

Sångundervisning.

Efter den berömda Marchesiska me- toden utbildas af underteknad såväl Herrar som Damer.

Priset: 6 kr. för hel timma.

4 » » half »

Anmälningar emottagas alla helgfria dagar 10—11 f. m., 4—6 e. m. Adolf Fr. Kyrkogata 9 A III.

Zulamith Wellander. Premiärsångerska. [1436]

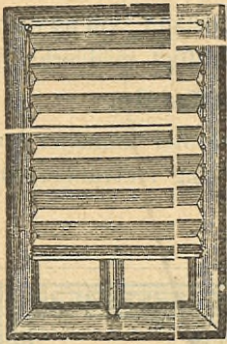

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkrav och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsändas.

[1849]

JOH. ÖHRVALLS

Plissé- och Persiennefabrik
43 Sibyllegatan 45
Stockholm.

Rekommenderar sin tillverkning af varaktiga, praktiska o. billiga gardiner och persienner af papper.

OBS. Ombud för Liljeholmens Persiennefabrik (Engelskt patent).

[1407]

Husmödrar!

Försöken Th. Winborg & C:is i Stockholm tillverkningar af

Concentrerad Ättika på flaskor för utspädning.
Senap, blandad efter engelsk och fransk smak, flere sorter.
Biffstekås.
Soja, Malda kryddor (garanteras oblandade) på bleckdosor med genomborrat lock.

Bordsalt i paket om 425 gram (= 1 skålp.) flere gånger prisbelönade och fullt jämförliga med de bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specerihandlare.

[1339]

Angenäm och vederkvickande hvila efter arbetet erhålles uti

Hjalmar Peterson & C:nis

Nya Fällstol

(gul eller brun)

som äfven kan begagnas som *Fåtölj*, *Chäslong* och *Säng* och som erhålles fraktfritt mot 10 kr. järnvägsföretag från Hjalmar Peterson & C:nis Bokhandel, Karlstad. Till förekommande af förvecklingar är vår *Nya Fällstol* alltid stämplad på de båda kortstyckena som uppbära armstöden med vår firma Hjalmar Peterson & C:ni, Karlstad.

[1548]

Inressant arbete af Marie Corelli.

Två Verldar

Översättning af Emilie Kullman. Pris 3 kr.

Märket Bld. yttrar i Nya Dagligt Allehanda om detta arbete bl. a.:

»Boken är af den art att den med nöje kan läsas af alla.

Författarens stil är i detta arbete utmärkt af en särskild kraft och fåring.

Det finnes i hela berättelsen ingenting af spiritistisk humbug, men däremot mycket af äkta religiös hänförelse.»

Stockholm, Fr. Skoglunds förlag. [1550]

Permar till Idun 1889

finnas nu tillgängliga i på samma gång elegant och praktisk utstyrel, så att damm och smuts ej häfta vid dem.

De tillhandahållas dels i blått och guld, dels i rödt och guld med klothrygg. Priset är i år

1 krona 25 öre.

Inga permar expedieras, utan att beloppet först insändts antingen medels postanvisning eller ock i sparmärken (ej frimärken!). Efter erfarenheten från förra året, vilja vi enträget uppmana Iduns läsarinor att med första insända sina rekvisitioner, på det de må vara säkra om att ej komma, sedan upplagan, som på förhand bestämmes, är slutsåld.

Obs! Dem af Iduns läsarinor, som sakna n:r 7 och 9 för detta år, meddelas, att dessa nummer komma att nytryckas på nyåret, för så vidt minst 100 anmälningar härom, åtföljda af rekvisition på permar, ingå. För öfrigt kunna öfriga nummer af årgången erhållas till komplettering mot insändande af 15 öre i frimärken pr nummer.

Med utmärkt högaktning
Frithiof Hellberg

Red. o. utgifvare af Idun.

(1359)

Patenterade Mattsopningsmaskiner

rengöra mattorna fullkomligt, utan att slita dem, åstadkomma intet dam vid sopningen. Böra icke saknas i något hem, där mattor finnas. Blifva i längden billigare än andra mattsopare. Försäljas af

Bröderna Larsson & Komp., Telegrafgränd 1.
Stockholm & Göteborg.

[1461]

Gynsamt tillfälle!

Undertecknad realiserar till följd af bristande utrymme nedanstående artiklar i därtill särskildt förhyrd lokal,

23 Klara Bergsgatan 23,

Eleganta Teaterkragar,

Teatermössor,

Ylledukar ..... 1:—

Trikalif 1:50

Yllevästar,

Vantar, ylletrikå ..... fr. — 35

Barnstrumpor af ylle och bomull,

Plyschkragar,

Snörlif med fiskben ..... 2:—

Silkesvantar, långa, ljusa ..... 1:—

Solfjädrar,

Silkesfichyer,

Svarta och kul. Barber,

D:o D:o Handskar,

Snörmakeri och Pärllgaller,

Snörmakerigarnityr,

Gärningsband,

Svarta och kul. Yllespetsar,

D:o d:o Silkespetsar,

D:o d:o Bomullspetsar,

Tyll- och Gardinspetsar,

Breda Sidenband 16 örem. = 10 öre aln,

D:o Skärpband 1 kr. m. = 60 öre aln,

Sidensars,

Fas. svart Sammet 90 ö. m. = 54 ö. aln,

Kul. Sammet ..... 80 » = 48 »

Cloth ..... 85 » = 50 »

Svart o. kul. Orlin 60 » = 36 »

Grå Gaz ..... 16 » = 10 »

Madapolam, något skadad,

Broderade Remsor, stufbitar,

Balayeuser,

Flor och Tyller,

Förkläden, goda kvalitéer... 75 öre st.

Sidenhalsdukar,

Kräs ..... 15 öre mtr = 10 öre aln,

Broscher och Armband ..... 25 öre,

Nagelborstar ..... 30 öre,

Pincenez-Snodder ..... 10 öre,

Finkammar ..... 12 öre,

Kappspännen ..... 10 öre,

Ylleband, prima ..... 10 öre,

Linneknappar ..... 3 öre duss.,

Klädningsknappar ..... 5 öre »

Armlappar ..... 15 öre par,

Kjolfjädrar ..... 25 öre duss.,

Planschetter ..... 10 öre st.,

Mignardiser ..... 10 öre bundt.

23 Klara Bergsgatan 23.

EMMA GJÖRLING.

[1612]

Sats-Bok

å Småbröd, Tårtor, Spis- och Knäckebröd, Limpor, Karamellkokning, Jästberedning m. m. m. à 0.75 i hvarje bokhandel eller ock genom insändande af 75 öre i frimärken till

C. O. Ekblad & Comps bokhandel,
Vestervik.

[1498]

Prisbelönad trädgårdsbok.

När våren kommer, bör intet hem sakna **Hushållsträdgården** af Oscar Tamm.

Pris häftad 65 öre, kartonnerad 85 öre. [1585]

UNGA FLICKOR!

En anspråksl. flicka, helst musikalisk, kan nu genast bli inack. i postmästarefam. för att lära post- och hushållsgörom. Läget vid badort i naturskön trakt m. frisk o. härlig luft. Godt o. vänl. hem kan påräkn. Franska o. eng. talas. Svar till »Godt hem», Lidköping p. r. [1578]

ERNST & Co.
— FOTOGRAFISK ATELIER —
52 A. Klarabergsgatan 52 A.
STOCKHOLM.
[1469] Telefon 48 93.

1890 års Frö-priskurant

utdelas gratis, sändes franko.

SVENSONS Fröhandel

Lilla Nygatan 17, Stockholm.

[1507]

Pröfva Svea-tyget!

Svea klädningstyget är tillverkad af alla finaste kamgarn, mycket segt och starkt (glider ej), tillverkas i modernaste mönster och äkta färger, priset endast 63 öre metern = 37 öre aln. En vara jämfogd med »Svea-tyget» gäller eljes i handeln 84 öre metern.

A. Williamson, Stockholm.

Obs. Den, som ej är belåten med sända varor, får retournera dem. Profver sändas endast, då 20 öre bifogas. [1375]

EXCELSIOR-TE
Direkt fr. produktionsorten importeradt, oförfalskad
KINESISKT TE
med fin arom försäljes i flere utmärkta o. prisbilliga kvaliteter gen. Hrr Specerihandl. En gros lager hos Otto Dahlström & Co.
EXCELSIOR-TE

[1476]

Maltose-Pumpernickel

af råg tillverkad bröd, värdefullt näringsmedel, mycket lättsmält.

Spisbröd

många sorter, tillverkade af de bästa rudimaterier, oöfverträffade i välsmak och näringsvärde.

Cakes och Biscuits

fullt jämförliga med de engelska.

Utförlig Priskurant

lemnas på begäran.

C. W. Schumacher,

Kongl. Hofleverantör,

STOCKHOLM,

17 Norrlandsgatan 17.

Order fr. landsorten expedieras pr omg. [1468]

Ovanligt billigt!

Hellinne Servietter ..... pr 1/2 duss. 1,50
Stora Linne-Borddukar... pr 1/2 » 9,00
Virkväfda D:o 3 x 5 aln. pr 1/2 » 16,50
Sidschalar m. sammetsrosor 1/2 » 10,50
Stickade Ylle-Kjolar ..... pr 1/2 » 10,50
Hellylle Dam-västar ..... pr 1/2 » 15,00
Trikot-Klädningslif ..... pr 1/2 » 15,00
1/4 och 1/6 duss. sändas äfven på begäran.
Alb. S. Jonsson, Göteborg. [1580]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer.

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Kontoförhållanden: Mynttorget 7.
[1866]**Ägg.**Öfvertluns omtyckta
Hönsgård's Ägg, fina
Löskoknings- o. Mat-
ägg. Äggaffären Gallina,
Mästersamuelsg. 53,
nära Drottninggatan.
Allm. Telef. 7 16.

[1469]

GUSTAF HOLMBLOM
KAPP-FABRIK
38 Vesterlånggatan 38
Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp.
[1852]

AUGUST JULIUS

Kongl. Hof-Leverantör.
Speceri-, Vin- och Delikatessmagasin
i parti och minut,
38 Drottninggatan 38.
Allm. Tel. 44 58. Bell. 916.
[1480]alltid edra
Köp Sybehör
hos**Th. Karlsson & Co.,**
3 Regeringsgatan 3,
ty där
erhållas de
bästa varor
till billigaste priser.
Profver franko. Telefon 61 87.
[1462]Kronor 40,000, 25,000, 15,000, 10,000, 5,000 m. fl.
större belopp kunna vinnas genom köp af**Teater-Premie-Obligationer**på Vexelkontoret, Skeppsbron 36, Stockholm.
Pris pr kontant 28 kronor.

Obligationerna säljas äfven på månatliga afbetalningar på följ. vilkor: En Obligation erhålles mot 13 inbetalningar af kr. 2. 60 i mån.; Två Obligationer mot 13 inbetaln. af kr. 5 i mån.; Fem Obligationer mot 16 inbetaln. af kr. 10 i mån.

Tvänne utlottningar årligen: den 1 maj och den 1 november. Fullständig beskrifning sändes mot 10-öres porto.

Hvarje obligation skall ovilkorligen utfalla med vinst från kr. 30 till kr. 40,000.

[1511]

Vexelkontoret, Skeppsbron 36, Stockholm.

Sänd till Norrbro Vexelkontor, Stockholm,

denna och följande 12 månader

endast 2 kr. 60 öre eller ock 5 kr.;

så erhåller ni i förra fallet en och i senare fallet två teaterobligationer, på hvilka Ni redan nästa 1:sta maj kan vinna

40,000 kronor.

[1582]

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henric Labatt,

Kongl. Hofleverantör,

27 Drottninggatan 27

Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller deecimaltum.

[1855]

Sveriges Allmänna Handelsförening,

hänvisande till i årets almanacka infördt uttalande om

skadligheten af kredit för de dagliga behofven,hvare ett flertal af landets kommuner, enligt ingångna skriftliga meddelanden, instämt, vill på detta sätt ytterligare ställa en uppmaning till en och hvar, köpare och säljare, att kraftigt medverka till **konsumentskreditens inskränkning och slutliga afskaffande.**

För sådant ändamål tillhandahåller föreningen sina ledamöter kostnadsfritt, efter anmälan hos styrelsen eller hos ombuden i orterna, för handelslokaler afsedda, tryckta anslag i ofvanberörda syfte. Stockholm i februari 1890.

(G. 12753)

[1597]

Styrelsen.

En synnerligt rikhaltig

samling handarbeten,monogram och dräkter m. m. kan erhållas genom att från *Iduns Redaktion, Stockholm*, rekvirera hela årgången af *Skandinavisk Modetidning för 1889* (undant. nr 5 o. 9, som äro utgångna). Årgången, hvilken i sin helhet omfattar tjugufyra 20- till 24-sidiga nummer med 48 kolorerade omslagsplanscher, och som förut kostat 8 kronor, säljes nu för det oerhördt billiga priset af**endast 2 kronor,**

som torde insändas medels postanvisning eller i frimärken.

[1591]

IDUNS REDAKTION.

Hvar kan verkligt godt te erhållas?

Mina äkta teer säljas endast kontant, och då alla mellan-händer undvikits, kunna de lemnas billigare än hos någon, hvilket ock bevisats af att

omsättningen 1889 fyradubblats.

Pr efterkräf, postförskott å 1: 80, 2: 40, 2: 80, 3: 60, 4: 80 pr $\frac{1}{2}$ kilo (för 15 kronor fraktfritt).**Alex. Barclay, Göteborg.**
(Nord. A.-B., Göt. 2670x10) [1898]**Glöm ej bort,**

att O. Williamson, Borås, säljer prima helle marinblå Gosstricotkostymer från 3 till 10 års för 3:50. Priskurant å yllevaror sändes franko.

Stora mansvästar

med ärmor till 3:50 pr st.

[1573] O. WILLIAMSON, Borås.

Bal-Strumpor

af silke och bomull

i

K. M. Lundbergs**Bosättningsmagasin**Nr 7 Storkyrkobrinken Nr 7.
[1614]

Profver å

Hvita Varor:**Bomulls:** Hollands, Madapolam, Shirting, Piqué, Twills, Kambrik, Parkum, Peignoirtyger, Striped Medium, Victoria lawn m. m.**Linne:** Lakans- och Örngotts-lärfter, Handduksväfnader, Serveter, Dugar och Irlands-lärfvt sändas fritt från**K. M. LUNDBERGS Bosättningsmagasin,**

7 Storkyrkobrinken 7.

STOCKHOLM.

Priskuranter å Sängar, Sängkläder, Trikåvaror. Väfnader och färdigsydd utstyrslar sändas på begäran.

Till finare Damunderkläder finnas utmärkte bomullsväfnader, hvilka i utseende och känsel likna linne, tillverkade af rundtrådiga, hårdtvinnade garner och särdeles omtyckta för sin hållbarhet och smidighet.

Beställningar, uppgående till minst 50 kr. sändas fraktfritt till närmaste ångbåts- eller järnvägsstation, undantagandes tyngre eller mera skrymmande gods, såsom: Mattor, Möbler, Sängar och Sängkläder.
[1450]enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de festa af Iduns annonsörer.
Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris -